

Gjøvik, 16. februar 2017.
J.nr./referanse: 05-17/GK/ks

TIL KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

Roar Løken Lunder, leder (H)
Undis Scheslien, nestleder (Sp)
Thomas Longva (V)
Hans Olav Lahlum (Sv)
Irene Kalrasten (Ap)

Kopi sendt:

- Ordfører og rådmann
- Innlandet Revisjon IKS

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Det innkalles herved til møte i kontrollutvalget:

Dato: Torsdag 23. februar 2017

Tid: Kl. 0845 – ca 1430

Sted: Formannskapssalen, Gjøvik rådhus

Vedlagt følger saksliste og saksdokumenter.

Dokumenter unntatt offentlighet – sak 10/17:

Vedlegg 2 og 3 til sak 10/17 er unntatt fra offentlighet og er kun distribuert på papir til møtedeltakerne.

Deltakelse fra andre i møtet:

- Sak 10/17 (Gjøvik Kriesenter IKS): Leder for representantskapet i Gjøvik Kriesenter IKS, Bjørn Iddberg, og Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor Kristian Lein deltar. Saken er satt opp til behandling kl. 0900.
- Sak 11/17 (eierskapspolitikk mv): Oppdragsansvarlig revisor Kristian Lein orienterer.
- Sak 13/17 (Regnskapsrevisjon/status): Oppdragsansvarlig revisor Unn Romundgard orienterer. Saken er satt opp til behandling kl. 1230.

Eventuelt forfall til møtet bes meddelt snarest til undertegnede på telefon/sms til 995 77 903, eller e-post til kjetil@kontrollutvalget.no

Med hilsen

For leder i kontrollutvalget

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Adresse:

Kontrollutvalgstjenester Kjetil Solbrækken
Studievegen 7, 2815 Gjøvik
Tel. 995 77 903, e-post: kjetil@kontrollutvalget.no

KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

SAKSLISTE

FOR MØTE I GJØVIK KOMMUNE

Torsdag 23. februar 2017 kl. 0845

(Møterom Formannskapssalen, rådhuset)

SAK NR. 09/2017	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 19.01.17
SAK NR. 10/2017	GJØVIK KRISESENTER IKS: EIERSTYRING OG VURDERING AV SELSKAPSKONTROLL / UNDERSØKELSE
Leder for representantskapet i Gjøvik Kriसेnter IKS er invitert.
SAK NR. 11/2017	EIERSKAPSMELDING 2015 OG REVISJON AV KOMMUNENS EIERSKAPSPOLITIKK 2016
Utsatt sak fra møte den 19/1-17.
SAK NR. 12/2017	KOMMUNENS PRAKSIS FOR BRUKERBETALING VED BRUK AV MULTIDOSE
SAK NR. 13/2017	REGNSKAPSREVISJON: STATUS FOR REVISJON AV KOMMUNEREGNSKAPET FOR 2016
Innlandet Revisjon IKS orienterer.
SAK NR. 14/2017	INVITASJON TIL SAMARBEID OM FELLES KARTLEGGINGSPROSJEKTER
SAK NR. 15/2017	NOU 4:2016 – NY KOMMUNELOV
Utsatt sak fra møte den 13/10-16.
SAK NR. 16/2017	REFERATSAKER

Gjøvik, 15. februar 2017.

For utvalgsleder

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Kopi til orientering:

- Gjøvik kommune v/ordfører, rådmann og vararepresentantene til kontrollutvalget
- Innlandet Revisjon IKS

Gjøvik kommune

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 19.01.17

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	23.02.17	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Møteprotokoll fra møte 19.01.17

Vedlagt:

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 19.01.17 godkjennes.

SAKSOPPLYSNINGER:

Møteprotokoll fra forrige møte i kontrollutvalget legges herved frem til formell godkjenning.

MØTEPROTOKOLL

KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

Torsdag 19. januar 2017 holdt kontrollutvalget møte i Gjøvik rådhus fra kl. 0845 – 1520.

Som medlemmer møtte:

Roar Løken Lunder, leder (H)

Undis Scheslien, nestleder (Sp)

Thomas Longva (V)

Hans Olav Lahlum (Sv) – innvilget permisjon fra møtet kl. 1320.

Irene Kalrasten (Ap)

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Ingen

Ellers møtte:

Fra Innlandet Revisjon IKS: Oppdragsansvarlig revisor Kristian Lein (hele møtet).

Sekretær: Kjetil Solbrækken.

Andre:

- Gjøvik Krisesenter IKS v/styreleder Odd Inge Sanden og daglig leder Heidi Olden Eng (begge møtte under sak 02/17).
- Gjøvik Boligstiftelse v/styreleder Even Solhaug, daglig leder Tom Søgård og driftsleder Trond Herman Hesla (alle møtte under sak 05/17).

Møteprotokollen er sendt til:

Kommunestyret v/ordfører, kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer, rådmannen, Innlandet Revisjon IKS, Oppland Arbeiderblad og Gjøviks Blad.

Utvalgsmøtet ble satt kl. 0845 med Roar Løken Lunder som møteleder.

Innkalling og sakliste ble enstemmig godkjent.

Til behandling:

SAK NR. 01/2017

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 01.12.16

Vedtak, enstemmig:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 01.12.16 godkjennes.

SAK NR. 02/2017

**PRESENTASJON AV GJØVIK KRISESENTER IKS OG
VURDERING AV SELSKAPSKONTROLL**

Fra behandlingen:

Følgende dokumenter ble delt ut i møtet:

- Selskapsavtale for Gjøvik Krisesenter IKS (vedtatt av kommunene i Gjøvikregionen høsten 2011).

- Årsrapport 2015 for Gjøvik Kriesenter IKS.
- Årsoppgjør 2015 for Gjøvik Kriesenter (årsregnskap, styrets årsberetning og revisjonsberetning).

Under første del av saken ga daglig leder Heidi Olden Eng en presentasjon av Gjøvik Kriesenter IKS med utgangspunkt i Kriesenterets årsrapport for 2015.

Under andre del av saken orienterte styreleder Odd Inge Sanden om rammeverket for selskapet (lovverk, selskapsavtale mv.), styrets ansvar og dialogen mellom selskapet og eierkommunene (eierstyring). Styreleder orienterte deretter om varslings sak og styrets arbeid med oppfølging av denne fra 2012 til d.d.

Kontrollutvalget besluttet enstemmig å lukke møtet under gjennomgangen av varslings saken, jf. kommunelovens § 31, jf. offentlighetslovens § 13.

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	1. Daglig leders presentasjon av Gjøvik Kriesenter IKS tas til orientering. Kontrollutvalgets inntrykk er en krevende tjeneste som preges av stadig tyngre saker, økende behov og begrensede ressurser. 2. Styreleders orientering om styrets rolle/ansvar og dialog med eierne tas til orientering. 3. Styreleders redegjørelse om styrets oppfølging av en konkret varslings sak tas til orientering, herunder at styret anser seg ferdig med saken. Styreleders informasjon om at arbeidsmiljøet ved Gjøvik Kriesenter IKS oppfattes som godt og at de ansatte trives, tas til orientering. 4. Kontrollutvalget følger opp saken slik: a) Leder av representantskapet (ordfører i Gjøvik kommune) inviteres til neste møte for å orientere om representantskapets arbeid med fokus på kommunenes oppfølging og dialog med selskapet (eierstyring). b) Kontrollutvalget ber om få oversendt aktuelle dokumenter som underbygger styrets oppfølging av varslings saken. c) Innlandet Revisjon IKS bes om å utarbeide et forslag til opplegg for gjennomføring av en medarbeiderundersøkelse ved Gjøvik Kriesenter IKS der de ansattes anonymitet ivaretas fullt ut. Forslag til opplegg bes fremlagt på neste møte. d) Kontrollutvalget har notert seg at styret har vedtatt å gjennomføre en brukerundersøkelse (spørreundersøkelse rettet mot nåværende og
---------------------------	--

tidligere beboere ved senteret) og at undersøkelsen skal gjennomføres av utenforstående for å sikre uavhengighet. Kontrollutvalget ber om å bli orientert om resultatene fra brukerundersøkelsen når den er gjennomført.

5. Kontrollutvalget oppfordrer Gjøvik Krisesenter IKS til å gjøre informasjon om selskapet mer tilgjengelig. Det oppfordres til å benytte hjemmesiden til å legge ut informasjon om eksempelvis representantskap og styre, selskapsavtale, lovverk/veileder, årsregnskap, årsrapport mv.
6. Med bakgrunn i gjennomgangen i møtet har kontrollutvalget notert seg følgende tema/områder som tas med i senere diskusjoner om eventuell oppfølging/kontroll med Gjøvik Krisesenteret IKS:
 - Eierkommunens ansvar med å sikre etterlevelse av Krisesenterloven.
 - Samhandling og samarbeidet mellom kommunen og Krisesenteret IKS.
 - Tilbudet til kvinner med rus-/psykiatri.
 - Kommunenes ansvar for å utarbeide individuelle planer.
 - Arbeidet med fokus på vold mot eldre.
 - Selskapets overordnet styringssystem (målstyring: fastsetting av mål og rapportering av måloppnåelse)
7. Kontrollutvalgene i de øvrige eierkommunene gjøres kjent med kontrollutvalget i Gjøvik kommune sin aktivitet rettet mot Gjøvik Krisesenter IKS. De øvrige kontrollutvalgene inviteres til samarbeid om en eventuell videre oppfølging overfor selskapet.

SAK NR. 03/2017

EIERSKAPSMELDING 2015 – GJØVIK KOMMUNE

Vedtak, enstemmig:

Saken utsettes til neste møte.

SAK NR. 04/2017

REVISJON AV KOMMUNENS EIERSKAPSPOLITIKK 2016

Vedtak, enstemmig:

Saken utsettes til neste møte.

Fra behandlingen:

Hans Olav Lahlum var innvilget permisjon og fratrådte møtet før behandling av saken. Kontrollutvalget bestod etter dette av fire medlemmer.

Gjøvik Boligstiftelse v/styreleder Even Solhaug, daglig leder Tom Søgård og driftsleder Trond Herman Hesla orienterte og svarte på spørsmål.

Styreleder Even Solhaug presenterte stiftelsen med fokus på:

- Historikk / bakgrunn for stiftelsen.
- Antall boenheter (pr. d.d. 1071).
- Håndtering av habilitet (§§ 2, 3 og 37 i stiftelsesloven).
- Organisering (5,5 årsverk til vaktmestre + innleie av administrasjon fra Gjøvik Boligbyggerlag).
- Nøkkeltall (likviditet, lønnsomhet, egenkapitalgrad, handlingsfrihet, omsetning/87 mill i 2016).
- Risikovurderinger og utfordringer.

Driftsleder Trond Herman Hesla orienterte om daglig drift, herunder:

- Tildeling av leiligheter (ulike typer leiligheter).
- Tomgangskostnader (0,25 % tomgang).
- Oversikt over boliger (beliggenhet i kommunen).
- Eiendomsforvaltning.
- Vaktmestertjenesten.
- Samhandling med Gjøvik kommune.
- Akuttgruppe.
- Offentlige anskaffelser.
- Leieberegning og husleienivå.

Vedtak, enstemmig:

1. Kontrollutvalget tar styreleders, daglig leders og driftsleders presentasjon av stiftelsen til orientering.
2. Kontrollutvalget har inntrykk av at stiftelsen er godt organisert og driftet. Kontrollutvalget har særlig merket seg den svært lave «tomgangen» (0,25 %), dvs. den del av tiden boliger står uten leietakere og dermed uten leieinntekter.
3. Kontrollutvalget tar til orientering at styret i Gjøvik stiftelse ikke ser det som naturlig at kontrollutvalget i Gjøvik kommune gjennomfører forvaltningsrevisjon i stiftelsen, jf. stiftelsens selvstendige rolle og at stiftelser ikke er underlagt lovpålagt selskapskontroll i regi av kontrollutvalget.
4. Kontrollutvalget er fornøyd med at stiftelsens ledelse har sagt seg villig til å møte i kontrollutvalget på forespørsel og svare på spørsmål omkring stiftelsens drift mv. Kontrollutvalget mener dette bidrar til økt åpenhet og økt tillit til forvaltningen av stiftelsen.

Vedtak, enstemmig:

Årsrapport 2016 og avregning av total ressursbruk for revisjon for 2016 fra Innlandet Revisjon IKS tas til orientering.

SAK NR. 07/2017

REFERATSAKER

Følgende saker ble referert:

1. Orientering om henvendelse til kontrollutvalget vedr. brukerbetaling ved bruk av multidose med henvisning til sak i Ringsaker kommune:
 - Avgjørelse i tilsynssak – påpekt brudd på helselovgivningen (brev fra Fylkesmannen i Hedmark til Ringsaker kommune)
 - Eldre og syke har feilaktig betalt for pakking av medisiner (Artikkel i Ringsaker Blad)
2. Diverse avisartikler
3. Forsinket utbetaling av møtegodtgjøring for 2. halvår 2016
4. Flytting fra rådhuset til Øvre Torvgate 1/3-17
5. Neste møte: Tidspunkt/saksliste

Vedtak, enstemmig:

Referatsakene tas til orientering.

SAK NR. 08/2017

BRUKERBETALING VED BRUK AV MULTIDOSE

Fra behandlingen:

Saken ble enstemmig satt på sakslista med henvisning til referatsak nr. 1 i kontrollutvalgets sak 07/16.

Med bakgrunn i sak i Ringsaker kommune ble det fremmet forslag om å undersøke praksis i Gjøvik kommune.

Vedtak, enstemmig:

Kontrollutvalget ber rådmannen om en skriftlig redegjørelse om Gjøvik kommunes praksis for brukerbetaling ved bruk av multidose.

Gjøvik, 19. januar 2017.

Roar Løken Lunder
lederRETT UTSKRIFT:
Gjøvik, 19. januar 2017.

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

NESTE MØTE

Dato:
Tidspunkt:
Aktuelle saker:

TORSDAG 9. MARS 2017
KL. 0845

- *Regnskapsrevisjon: Status for revisjon av kommuneregnskapet for 2016*
- *Kontrollutvalgets sekretariat – ny avtaleperiode – oppgaver/forventninger*
- *Kontrollutvalgskonferansen 2017*
- *Eierstyring: Eiermelding og revisjon av kommunens eierskapspolitikk*
- *Oppfølging vedr. Gjøvik Kriesesenter IKS (vedtak KU-sak 02/17):*
 - *Samtale med leder for representantskapet/ordfører*
 - *Fremleggelse av div. dokumenter etterspurt i møte 19/1-17*
 - *Vurdering av medarbeiderundersøkelse*

Saker til oppfølging senere møter:

- *Orienteringer fra administrasjonen:*
 - *Finansforvaltning i Gjøvik kommune – presentasjon av revidert finansreglement*
 - *Presentasjon av internrevisjon - Informasjonssikkerhet (KU-sak 12/16)*
 - *Formidlingslån: Forvaltning av ordningen – rutiner og risiko (KU-sak 72/16)*
- *Industribygg: Oppfølging av spørsmål vedr. offentlighetsloven (KU-sak 56/16)*
- *Risikovurderinger på tjenestenivå (KU-sak 12/16)*
- *Tidlig høst 2017: Status økonomisystem og deltakelse i pilotprosjekter Framsikt (KU-sak 66/16)*
- *Tidlig høst 2017: Kostra-analyse v/bruk av Framsikt Analyse.*
- *Høsten 2017: Ny foranalyse psykiatri (KU-sak 70/16)*
- *Høsten 2017: Ny vurdering av forvaltningsrevisjonsprosjekt – Målstyring (KU-sak 77/16)*
- *Høsten 2017: Presentasjon av endringer i sykefraværarbeidet v/rådmannen og ny vurdering av forvaltningsrevisjonsprosjekt (KU-sak 79/16)*
- *2020: Anbudskonkurranse sekretærtjenester – klargjøring av kontrollutvalgets rolle (KU-sak 74/16)*

Bestillinger (Innlandet Revisjon IKS):

- *Oppfølging etter Helsetilsynets rapport (KU-sak 70/16)*
- *Forvaltningsrevisjonsprosjekt: Kommunens rusomsorg (KU-sak 78/16)*
- *Gjennomgang av feil i utbetaling av tilskudd til private barnehager + kartlegging av bruk av regneark (KU-sak 76/16)*
- *Opplagg for medarbeiderundersøkelse Gjøvik Kriesesenter (KU-sak 02/17).*

Møteplan for 2017:

- Torsdag 19.01.17 kl. 0845
- Torsdag 09.03.17 kl. 0845
- Torsdag 20.04.17 kl. 0845
- Torsdag 11.05.17 kl. 0845
- Torsdag 15.06.17 kl. 0845
- Torsdag 24.08.17 kl. 0845
- Torsdag 12.10.17 kl. 0845
- Torsdag 30.11.17 kl. 0845

SAK NR. 10/2017

Gjøvik kommune

GJØVIK KRISESENTER IKS: EIERSTYRING OG VURDERING AV SELSKAPSKONTROLL / UNDERSØKELSE

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	23.02.17	Kjetil Solbrækken	Vedlegg 2 og 3 er unntatt, jf. off.loven § 13)

Saksdokumenter:

1. Uttalelse til kontrollutvalget i Gjøvik kommune (brev fra daglig leder og faglig leder i Gjøvik Kriesenter IKS til kontrollutvalget, februar 2017) Vedlegg 1
2. Brev fra ansatte ved Gjøvik Kriesenter til kontrollutvalget (fra januar 2017) Vedlegg 2 (UNNTATT OFF)
3. Presentasjon overfor Representantskapet den 13/9-16 Vedlegg 3 (UNNTATT OFF)

FORSLAG TIL VEDTAK:

--

SAKSOPPLYSNINGER:

Med bakgrunn i henvendelser/bekymringsmeldinger omkring Gjøvik Kriesenter IKS høsten 2016 tok kontrollutvalget initiativ til å invitere styreleder og daglig leder til et møte.

Dette ble fulgt opp i kontrollutvalgets møte den 19/1-17. Daglig leder Heidi Olden Eng presenterte selskapet, mens styreleder Odd Inge Sanden informerte om rammeverket for selskapet (lovverk, selskapsavtale mv.), styrets ansvar og dialogen mellom selskapet og eierkommunene (eierstyring).

Styreleder orienterte deretter om varslingssak og styrets arbeid med oppfølging av denne fra 2012 til d.d.

Kontrollutvalget fattet i møtet den 19/1-17 vedtak om videre oppfølging av saken (vedtakets pkt. 4). Nedenfor følger vedtakspunktene (uthevet tekst) sammen med kommentar om hvordan vedtakene er fulgt opp i praksis:

- a) Leder av representantskapet (ordfører i Gjøvik kommune) inviteres til neste møte for å orientere om representantskapets arbeid med fokus på kommunenes oppfølging og dialog med selskapet (eierstyring).**

Vedtaket er fulgt opp slik:

Det er avtalt med leder av representantskapet at han deltar under behandlingen av saken.

- b) Kontrollutvalget ber om få oversendt aktuelle dokumenter som underbygger styrets oppfølging av varslingssaken.**

Vedtaket er fulgt opp slik:

Med bakgrunn i avtale i møtet er det bedt om oversending av følgende:

- Brev fra ansatte ved Gjøvik Kriesesenter til kontrollutvalget (referert i møtet den 19/1-17)
- Brev/rapporter/uttalelser fra KS Konsulent og KS Bedrift
- Rapport(er) fra Arbeidstilsynet til Gjøvik Kriesesenter IKS.
- Rapport fra Bedriftshelsetjenesten (der de sier de ikke går videre pga. personalsak)
- Eventuelt andre rapporter vedr. arbeidsmiljøet ved Gjøvik Kriesesenter IKS.

I tillegg er det bedt om:

- Opplysning om antall ROSA-brukere i perioden 2013-2016
- Brev/tilbakemelding vedr. ROSA-prosjektet og positiv tilbakemelding fra brukere (referert i møtet)

Pr.15/2-17 er følgende mottatt:

- Uttalelse til kontrollutvalget i Gjøvik kommune (brev fra daglig leder og faglig leder i Gjøvik Kriesesenter IKS til kontrollutvalget, februar 2017). Brevet inneholder bl.a. opplysninger om ROSA-prosjektet.
- Brev fra ansatte ved Gjøvik Kriesesenter til kontrollutvalget (referert i møtet den 19/1-17)
- Presentasjon overfor Representantskapet 13/9-16

Øvrige dokumenter er lovet oversendt før møtet den 23/2-17 og vil bli ettersendt, evt. delt ut direkte i møtet.

- c) Innlandet Revisjon IKS bes om å utarbeide et forslag til opplegg for gjennomføring av en medarbeiderundersøkelse ved Gjøvik Kriesesenter IKS der de ansattes anonymitet ivaretas fullt ut. Forslag til opplegg bes fremlagt på neste møte.**

Vedtaket er fulgt opp slik:

Med bakgrunn i opplysninger om at det er igangsatt et arbeid med å se på organiseringen av Gjøvik Kriesenter er Innlandet Revisjon IKS bedt om å avvente med å lage et opplegg for medarbeiderundersøkelse. Hva som skjer videre mht. organiseringen kan ha stor betydning for nytteverdien av en undersøkelse i regi av kontrollutvalget.

Det er for øvrig påpekt av andre kontrollutvalg i regionen at de forutsetter at man tar hensyn til at spørsmålet om organiseringen av selskapet er reist i den videre planleggingen av en eventuell undersøkelse fra kontrollutvalgene.

- d) *Kontrollutvalget har notert seg at styret har vedtatt å gjennomføre en brukerundersøkelse (spørreundersøkelse rettet mot nåværende og tidligere beboere ved senteret) og at undersøkelsen skal gjennomføres av utenforstående for å sikre uavhengighet. Kontrollutvalget ber om å bli orientert om resultatene fra brukerundersøkelsen når den er gjennomført.***

Vedtaket er fulgt opp slik:

Ingen konkret oppfølging. Brukerundersøkelsen er omtalt i brev fra selskapet til kontrollutvalget fra februar 2017 (se vedlegg 1).

Saken legges frem til drøfting uten forslag til vedtak.

Kontrollutvalgets vedtak i møte 19/1-17:

For ordens skyld er hele vedtaket gjengitt under:

SAK NR. 02/2017

PRESENTASJON AV GJØVIK KRISESENTER IKS OG VURDERING AV SELSKAPSKONTROLL

Fra behandlingen:

Følgende dokumenter ble delt ut i møtet:

- Selskapsavtale for Gjøvik Kriesenter IKS (vedtatt av kommunene i Gjøvikregionen høsten 2011).
- Årsrapport 2015 for Gjøvik Kriesenter IKS.
- Årsoppgjør 2015 for Gjøvik Kriesenter (årsregnskap, styrets årsberetning og revisjonsberetning).

Under første del av saken ga daglig leder Heidi Olden Eng en presentasjon av Gjøvik Kriesenter IKS med utgangspunkt i Kriesenterets årsrapport for 2015.

Under andre del av saken orienterte styreleder Odd Inge Sanden om rammeverket for selskapet (lovverk, selskapsavtale mv.), styrets ansvar og dialogen mellom selskapet og eierkommunene (eierstyring). Styreleder orienterte deretter om varslingssak og styrets arbeid med oppfølging av denne fra 2012 til d.d.

Kontrollutvalget besluttet enstemmig å lukke møtet under gjennomgangen av varslingsaken, jf. kommunelovens § 31, jf. offentlighetslovens § 13.

Vedtak, enstemmig:

1. Daglig leders presentasjon av Gjøvik Kriesenter IKS tas til orientering. Kontrollutvalgets inntrykk er en krevende tjeneste som preges av stadig tyngre saker, økende behov og begrensede ressurser.
2. Styreleders orientering om styrets rolle/ansvar og dialog med eierne tas til orientering.
3. Styreleders redegjørelse om styrets oppfølging av en konkret varslings sak tas til orientering, herunder at styret anser seg ferdig med saken. Styreleders informasjon om at arbeidsmiljøet ved Gjøvik Kriesenter IKS oppfattes som godt og at de ansatte trives, tas til orientering.
4. Kontrollutvalget følger opp saken slik:
 - e) Leder av representantskapet (ordfører i Gjøvik kommune) inviteres til neste møte for å orientere om representantskapets arbeid med fokus på kommunenes oppfølging og dialog med selskapet (eierstyring).
 - f) Kontrollutvalget ber om få oversendt aktuelle dokumenter som underbygger styrets oppfølging av varslingsaken.
 - g) Innlandet Revisjon IKS bes om å utarbeide et forslag til opplegg for gjennomføring av en medarbeiderundersøkelse ved Gjøvik Kriesenter IKS der de ansattes anonymitet ivaretas fullt ut. Forslag til opplegg bes fremlagt på neste møte.
 - h) Kontrollutvalget har notert seg at styret har vedtatt å gjennomføre en brukerundersøkelse (spørreundersøkelse rettet mot nåværende og tidligere beboere ved senteret) og at undersøkelsen skal gjennomføres av utenforstående for å sikre uavhengighet. Kontrollutvalget ber om å bli orientert om resultatene fra brukerundersøkelsen når den er gjennomført.
5. Kontrollutvalget oppfordrer Gjøvik Kriesenter IKS til å gjøre informasjon om selskapet mer tilgjengelig. Det oppfordres til å benytte hjemmesiden til å legge ut informasjon om eksempelvis representantskap og styre, selskapsavtale, lovverk/veileder, årsregnskap, årsrapport mv.

6. Med bakgrunn i gjennomgangen i møtet har kontrollutvalget notert seg følgende tema/områder som tas med i senere diskusjoner om eventuell oppfølging/kontroll med Gjøvik Kriesesenteret IKS:
 - Eierkommunens ansvar med å sikre etterlevelse av Kriesesenterloven.
 - Samhandling og samarbeidet mellom kommunen og Kriesesenteret IKS.
 - Tilbudet til kvinner med rus-/psykiatri.
 - Kommunenes ansvar for å utarbeide individuelle planer.
 - Arbeidet med fokus på vold mot eldre.
 - Selskapets overordnet styringssystem (målstyring: fastsetting av mål og rapportering av måloppnåelse)
7. Kontrollutvalgene i de øvrige eierkommunene gjøres kjent med kontrollutvalget i Gjøvik kommune sin aktivitet rettet mot Gjøvik Kriesesenter IKS. De øvrige kontrollutvalgene inviteres til samarbeid om en eventuell videre oppfølging overfor selskapet.

Kort om Gjøvik Kriesesenter IKS:

(kilde: saksfremlegg i f.m. sak 125/16 i kommunestyret om bygging av nytt kriesesenter):

Kriesesenteret i Gjøvik IKS eies av kommunene Gjøvik, Nordre Land, Søndre Land, Vestre Toten og Østre Toten. Gjøvik kommune er vertskommune for senteret. Kriesesenteret drives i dag i en eiendom i Gjøvik som opprinnelig er bygget i 1992 av privatperson som generasjonsbolig. Denne er flere ganger siden den ble anskaffet blitt ombygget, tilpasset og utbedret. Materialvalget i bygget er ikke tilpasset den bruk som er i dag, som mer blir «pensjonat» enn privatbolig. Kriesesenteret har heldøgnsstilbud 365 dager i året til kvinner, barn og menn. Kriesesenteret drives etter Kriesesenterlovens bestemmelser, og det er Fylkesmannen i Oppland som er tilsynsmyndighet.

Kriesesenteret i Gjøvik hadde i 2015 35 voksne beboere og 53 dagbrukere. Botiden ved senteret har de siste årene økt. Årsaken til dette er at brukerne har vansker med å skaffe seg bolig, samt at sakene ofte er sammensatte og omfattende. 68 % av beboerne har annen etnisk bakgrunn enn norsk. Kriesesenteret har også tilbud til trafikkerte kvinner (utsatt for menneskehandel) som trenger beskyttelse i refleksjonstiden, samt har brukere som søker beskyttelse i f m tvangsekteskap. I 2015 bodde det kvinner totalt 1061 døgn ved senteret, barn 1296 døgn og menn 20 døgn. Kriesesenteret i Gjøvik har 5,4 årsverk fordelt på 9 fast ansatte, samt en vikarbase.

Eiendommen som Kriesesenteret i dag leier, eies av Stiftelsen Palma. Kommunestyret vedtok i sitt møte den 27/10-16 bygging av nytt kriesesenter, jf. k.sak 125/16:

1. *Gjøvik kommune gir sin tilslutning til etablering av nytt bygg til Kriesesenteret i Gjøvik. Bygget lokaliseres i Gjøvik sentrum og bygges av Gjøvik Boligstiftelse.*
2. *Gjøvik kommunes forventede andel av økte kostnader som følge av økt husleie for Kriesesenteret på kr 395.000 innarbeides i økonomiplanen fra 2018.*

Uttalelse til kontrollutvalget i Gjøvik kommune

1. Ad krisesenterets taushetsplikt og oppbevaring av personopplysninger

Alle ansatte i krisesentertilbudet har taushetsplikt om brukerens personlige forhold, i tråd med bestemmelsene i forvaltningsloven §§ 13 til 13 e.49. Taushetsplikten i forvaltningsloven gjelder også etter at ansatte har avsluttet sitt arbeidsforhold, men faller bort etter 60 år.

Ansatte ved krisesenteret har en utvidet taushetsplikt. Vold i nære relasjoner kan oppleves som et personlig og tabubelagt anliggende. Brukere kan være stilt overfor alvorlige trusler. De må kunne ha absolutt tillit til at informasjon ikke blir videreformidlet. Taushetsplikten omfatter derfor opplysninger om brukernes fødselssted, fødselsdato, personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bosted, arbeidssted og andre opplysninger som kan røpe at vedkommende har vært i kontakt med tilbudet. Taushetsplikten gjelder også overfor brukerens samboer, partner, ektefelle og familie.

I krisesentertilbudenes arbeid med å gi den enkelte bruker god og helhetlig oppfølging, jf. krisesenterlovens § 4, kan det være hensiktsmessig å registrere taushetsbelagte opplysninger. Krisesenterloven gir ingen journalplikt. Registrering og oppbevaring av slik informasjon reguleres av personopplysningsloven, og krever et skriftlig samtykke. Primærformålet for oppbevaring av personopplysninger er å yte bistand til våre brukere mens de oppholder seg ved senteret, som beboer eller dagbruker. Oppbevaring av opplysninger etter endt opphold for fremtidig oppfølging, for eksempel i forbindelse med bistand i rettssaker, er et nytt formål som krever nytt samtykke.

Unntak fra samtykkekravet kan gjøres dersom senteret har behov for å registrere opplysninger om navn på beboere og eventuelt deres barn av sikkerhetsmessige årsaker.

Krisesenteret er et lavterskeltilbud til mennesker utsatt for vold i nære relasjoner og botilbudet er per definisjon midlertidig. Den oppfølging og veiledning som krisesenterloven skisserer, særlig i reetableringsfasen, vil for de fleste av våre brukere være knyttet til det ordinære tjenesteapparatet i kommunen, og dermed følger lover og regelverk som gjelder for disse tjenestene.

Gjøvik Krisesenter IKS

Gjøvik februar 2017

I Datatilsynets retningslinjer for behandling av personopplysninger om brukere ved krisesentre, er hovedregel at disse slettes eller makuleres forsvarlig ved avsluttet opphold. Alternativt kan opplysningene utleveres til brukeren. Dersom bruker samtykker til videre oppbevaring, kan opplysningene oppbevares i inntil to år fra tidspunktet for siste kontakt. Lagring av opplysninger ut over denne fristen, krever at det innhentes et nytt samtykke. Samtykket bør være skriftlig, det bør klart framgå hva som er formålet og hvilke opplysninger det gjelder.

Gjøvik Krisesenter IKS har eget samtykkeskjema som bruker må signere dersom vi skal oppbevare personopplysninger og andre dokumenter. De fleste ønsker dette. Alle får tilbud om videre oppfølging etter endt opphold ved krisesenteret. I hvilken grad og på hvilken måte det er ønskelig med oppfølging, er helt opp til den enkelte bruker. Etter to år makuleres dokumentene dersom nytt samtykke ikke foreligger. Krisesenteret tar ikke kontakt med brukere som i løpet av de to årene selv ikke har tatt ny kontakt. Dette blant annet fordi vi da ikke vet noe om brukerens situasjon.

Dersom beboer forlater krisesenteret uten forvarsel, sier retningslinjene fra Datatilsynet at opplysningene likevel kan oppbevares i inntil seks måneder. Det er beboers primærkontakt eller daglig leder som har tilgang på disse opplysningene og som har ansvar for å makulere disse.

Brukere ved krisesenteret har rett til å være anonyme overfor hverandre og overfor de ansatte ved krisesenteret, men daglig leder skal vite hvem brukeren er. Håndtering av personopplysninger må foregå i samsvar med krav i lov og forskrift, enten det gjøres gjennom manuell journalføring eller ved elektroniske systemer.

Gjøvik Krisesenter IKS

Gjøvik februar 2017

2. Ad Gjøvik Krisesenter IKS og ROSA-prosjektet

I januar 2010 trådte lov om kommunale krisesentertilbud i kraft. Krisesenterloven fastslår at kommunene skal sørge for et krisesentertilbud til personer utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner. I lovens forarbeider presiseres det at krisesentertilbudet skal inkludere ofre for menneskehandel.

ROSA står for Reetablering, Oppholdssteder, Sikkerhet og Assistanse.

Prosjektet ble opprettet 1. januar 2005. ROSAs mandat er å koordinere sikre oppholdssteder med tilgang til nødvendig bistand og informasjon til personer over 18 år utnyttet i prostitusjon i menneskehandel, samt veilede og informere de ansatte på bostedene som daglig bistår de utsatte. ROSA-prosjektet har siden oppstart i 2005 hjulpet rundt 500 personer ut av menneskehandel og vært i kontakt med over 1000 personer fra 62 ulike land. ROSA er et landsdekkende tilbud, og tilbyr trygge oppholdssteder på krisesentrene i hele Norge. I den perioden kvinnene bor i regi av ROSA, får de tilgang på kvalifisert juridisk rådgivning, helsetjenester, utdanningstilbud og aktiviteter.

Det finnes noen aktiviteter lokalt, men flere av kvinnene som har hatt opphold ved Gjøvik Krisesenter IKS har enten hatt skole/aktivitetstilbud i Oslo. Noen har deltatt på norskopplæring lokalt etter midler fra Rosa-prosjektet, eller deltatt på ulike tiltak lokalt. Vi har samarbeid med for eksempel Puls, der våre beboere har tilbud og arbeids- og norsktrening.

Gjøvik Krisesenter IKS har tatt imot Rosa-brukere siden 2005, og i gjennomsnitt bistått to kvinner per år. Rosa-prosjektets årsrapport fra 2015 viser at de bisto 38 kvinner¹.

¹ http://rosa-help.no/rosa-page-wp/wp-content/uploads/2016/08/Rosa_aarsrapport_2015-1.pdf

Gjøvik Krisesenter IKS

Gjøvik februar 2017

3. Ad brukerundersøkelse ved Gjøvik Krisesenter IKS

Gjøvik Krisesenter IKS utarbeidet i 2016 et eget skjema for brukerundersøkelse. Denne tar utgangspunkt i eksempel på skjema for brukerevaluering beskrevet i *Veileder til krisesenterloven*². Dette på oppdrag fra krisesenterets styre. Ledelsen ved krisesenteret har i ettertid av dette stilt spørsmål til styret knyttet til problemstillinger rundt gjennomføring og ivaretagelse av brukeres interesser, språk, tidsperspektiv og anonymitet. Dette med bakgrunn i etiske og praktiske dilemmaer.

Krisesenteret skal ivareta mennesker som er utsatt for vold i nære relasjoner. Hjelpen vi gir er basert på frivillighet og samtykke fra våre brukere. Krisesenteret mandat går ut på at vi skal være et lavterskeltilbud – dvs. gi direkte hjelp uten krav om henvisning, ventelister og lang saksbehandling. Det skal også være gratis. Tilbudet er også midlertidig og basert på akutte behov. Beboernes egne erfaringer med vold står sentral i hjelpen vi gir. Krisesenterets arbeid er basert på verdier som likeverd og respekt. Dette innebærer at vi respekterer brukernes holdninger og valg av livsstrategier og møter brukerne på deres premisser og støtter valg og anerkjenner deres opplevelser. Vår bistand er basert på hjelp til selvhjelp som går ut på å styrke brukerens evne til å håndtere egen livssituasjon. Relasjon og tillit er helt avhengig for den hjelpen som gis.

Gjøvik Krisesenter IKS har vært i kontakt med flere krisesenter for å høre om deres erfaringer knyttet til gjennomføring av slike undersøkelser. Kun ett krisesenter gjennomfører brukerevaluering konsekvent. Norskspråklige beboere fyller ut skjema og leverer dette anonymt. Der det er ikke norsk-språklige brukere benyttes fremmøtetolk. De fleste andre krisesenter gir tilbakemelding om at de ikke klarer å følge opp på grunn av språk.

En brukerundersøkelse kan ligge i velkomstmappen som våre beboere får utdelt. Da når vi imidlertid kun de norskspråklige. 60 prosent av våre brukere er ikke etnisk norske, og mange av disse har behov for tolketjenester. I det daglige benytter vi ikke fremmøtetolk, da dette innebærer en rekke utfordringer. Primært handler det om at det er et lite distrikt med risiko for at lokale fremmøtetolker er fra samme miljø som bruker. Dette har vi også opplevd i enkelte tolkesamtaler med telefontolk. Tolkning er også en kostbar prosess.

En annen løsning for å innhente brukererfaringer er at primærkontakt, eller annen ansatt, gjennomfører undersøkelsen med telefontolk med de som ikke snakker norsk. Da ivaretas imidlertid ikke brukeres anonymitet.

Både analyse- og budsjettmessige hensyn taler sterkt for at dette er utfordringer vi må se på. Vi har derfor henvendt oss til Krisesentersekretariatet og bedt dem se på hvorvidt det er mulig å utarbeide en brukerundersøkelse som alle krisesentrene kan benytte med fokus på

² https://www.buudir.no/global/nbbf/vold_overgrep/Veileder_til_krisesenterloven.pdf

Gjøvik Krisesenter IKS

Gjøvik februar 2017

nødvendig språklig tilrettelegging for respondenter som ikke behersker språket. Krisesentersekretariatet har allerede søkt statlige midler til dette. Gjøvik Krisesenter IKS ønsker å gjennomføre brukerundersøkelser, men har behov for at problemstillingene reist overfor besvares.

Heidi Olden Eng

Daglig leder

Marianne Ulven Solli

Faglig leder

Gjøvik kommune**EIERSKAPSMELDING 2015 OG REVISJON AV
KOMMUNENS EIERSKAPSPOLITIKK 2016**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	19.01.17 (utsatt) 23.02.17	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Eierskapsmelding 2015 – Gjøvik kommune
2. Saksprotokoll k.sak 108/16 – Revisjon av kommunens eierskapspolitikk
3. Saksfremlegg k.sak 108/16
4. Forslag til revidert eierskapspolitikk (k.sak 108/16)

Vedlagt:

Ikke vedlagt
Vedlegg 1

Vedlegg 2
Vedlegg 3

FORSLAG TIL VEDTAK:

Eierskapsmelding 2015 og revidert eierskapspolitikk for Gjøvik kommune tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Sak om eiermelding 2015 og sak om revidering av kommunens eierskapspolitikk var saker som opprinnelig var lagt frem i møtet den 19/1-17, men som ble utsatt. I møtet den 19/1-17 ble de lagt frem som to atskilte saker. I oppfølgingen i dette møtet er sakene slått sammen til en sak. Dette bl.a. fordi vedtatt eierskapspolitikk inngår som en del av eierskapsmeldingen.

Eierskapsmelding:

Eierskapsmeldingen er et dokument som oppdateres årlig, og som legges frem til politisk behandling i kommunen. De fem kommunene i Gjøvikregionen samarbeider om utarbeidelsen. Østre Toten kommune har sekretariatet for dette arbeidet.

Vedlagt følger eierskapsmeldingen for 2015 til orientering. Eierskapsmeldingen ble behandlet i kommunestyret den 29/9-16. Kommunestyret tok saken til orientering.

Eierskapsmeldingen er et fint dokument for kontrollutvalget å holde seg informert om kommunens eierskap i selskaper, og gir samtidig en fin oversikt over de selskapene som kontrollutvalget har i oppgave å vurdere mht. selskapskontroll.

Kommunens eierskapspolitikk:

Kommunens eierskapspolitikk er et overordnet rammeverk for kommunens styring av virksomhet som er skilt ut fra kommunen og lagt til et annet rettssubjekt. Rammeverket inneholder de overordnede premisser som kommunene har lagt til grunn for forvaltningen av sine selskaper og eierandeler.

Sak om revisjon av eierskapspolitikken var oppe til behandling i kommunestyret den 29/9-16, og vedlagt følger saksprotokoll, saksfremlegg og forslag til justert eierskapspolitikk slik det ble lagt frem for kommunestyret.

Eierskapspolitikken er et sentralt rammeverk som kontrollutvalget bør kjenne godt til, og saken legges derfor særskilt fram kontrollutvalget til orientering.

SAKSFRAMLEGG

Sak-Dok.nr.: 09/2260-5
Emnekode: 022
Saksbehandler: Jan Ove Moen

REVISJON AV KOMMUNENS EIERSKAPSPOLITIKK 2016

Rådmannens forslag til vedtak:

Gjøvik kommune slutter seg til de forslag til eierskapspolitikk som framgår av det reviderte dokumentet.

Fakta:

Vedlegg:

- *Utkast til revidert eierskapspolitikk juni 2016: «Eierskapspolitikk for kommunene i Gjøvikregionen.»*

Utrykte vedlegg:

- *KS sine anbefalinger til eierstyring, selskapsledelse og kontroll*
(http://www.ks.no/globalassets/ks-anbefalinger-eierstyring_digital.pdf)

Revidering av felles eierskapspolitikk for kommunene i Gjøvikregionen er en videreføring av eksisterende eierskapspolitikk som ble opprettet i 2009. Utkast til revidert eierskapspolitikk er vedlagt saken.

Rådmennene i kommunene i Gjøvikregionen har i fellesskap utarbeidet dette forslaget til revidert eierskapspolitikk. Det er imidlertid ikke til hinder for at den enkelte kommune kan ha egne bestemmelser som utfyller eller innskjerper den eierskapspolitikken som gjelder i alle kommunene.

Egenvurdering:

Hovedformålet med eierskapsforvaltningen skal sikre en god utvikling for selskapene, langsiktig verdiskaping, god og forutsigbar styring, samt sørge for å følge opp vedtatt eierskapspolitikk og eierstrategier.

Løpende eierskapsforvaltning innebærer regelmessig og formalisert kontakt mellom kommunen og selskapene/foretakene, sikre god rapportering på mål og forventninger, sikre gode prosesser ved gjennomføring av valg, strategiendringer med videre.

Revideringen legger opp til:

- Klarere skille mellom kommunal forvaltning og konkurransebasert, økonomisk virksomhet. Dette for å møte EØS-regelverk i.f.t. offentlig støtte, unngå kryssubsidiering og mulig strengere lovverk i fremtiden.

- Tydeligere ansvar, krav og forventninger til styremedlemmer og valgkomite. Forslag til de fleste endringer foreligger allerede i lovverk og ulike anbefalinger.
- Klarere og felles eierstrategier med bl.a. klarere målsettinger for selskapene samt felles eierstrategimaler. Dette for å møte enkelte anbefalinger i revisjonsrapporten fra Innlandet IKS.

KS har 21 anbefalinger om kommunenes eierstyring, selskapsledelse og kontroll. I tabellen under viser i hvilken grad revisjonsutkastet følger opp disse anbefalingene:

Nr	Anbefaling	Henvisning i revidert eierskapspolitikk	Følges KS ?
1	Obligatorisk opplæring av og informasjon til de folkevalgte	Kap. 3, prinsipp nr. 9	Ja
2	Vurdering og valg av selskapsform	Kap. 10.2 «Valg av selskapsform»	Ja
3	Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet	Kap. 3, prinsipp nr. 13	Ja
4	Utarbeidelse av eierskapsmeldinger	Kap. 1.1, 3 (prinsipp nr. 15), 8, 9	Ja
5	Utarbeidelse og revidering av styringsdokumenter	Kap. 9 «Oppfølging»	Ja
6	Eiermøter	Kap. 3 (prinsipp nr. 4), 6.2, 8.	Ja
7	Eierorganets sammensetning og funksjon	Kap. 1.2, 2 og 8.	Ja
8	Gjennomføring av generalforsamlinger og representantskapsmøter	Kap. 2, 3 (prinsipp nr. 2, 7), 6, 8.	Ja
9	Sammensetningen av styret	Kap. 3 (prinsipp nr. 6 og 14), 6.3 «Valg av styrer»	Ja
10	Valgkomite og styreutnevnelser	Kap. 3 (prinsipp nr. 6 og 14), 6.3, 6.4	Ja
11	Kjønnsmessig balanse i styrene	Kap. 6.3.	Ja
12	Rutiner for å sikre riktig kompetanse i selskapsstyrene	Kap. 3 (prinsipp nr. 4), 6.3.	Ja
13	Styresammensetning i konsernmodell		Nei
14	Oppnevne av vararepresentanter		Nei
15	Habilitetsvurderinger	Kap. 3 (prinsipp nr. 6), 6.2.	Delvis
16	Godgjøring av styreverv	Kap. 6.5	Ja
17	Registrering av styreverv	Kap. 6.2	Ja
18	Arbeidsgivertilhørighet i selvstendige rettssubjekter		Nei
19	Utarbeidelse av etiske retningslinjer	Kap. 6.2, 7	Ja
20	Særlig om administrasjonssjefens rolle i kommunale foretak	Ikke aktuelt for Gjøvik	I/A
21	Utøvelse av tilsyn og	Kap. 3 (prinsipp nr. 15), 8 og 9	Ja

	kontroll		
--	----------	--	--

Følgende anbefalinger fra KS er delvis eller ikke fulgt opp i revisjonsutkastet:

- Anbefaling nr. 13. anbefales at styremedlemmer i morselskap bør ikke sitte i styret til datterselskap. Konserndirektøren kan være representert i datterselskapenes styre. Revisjonsutkastet har i hovedsak her forholdt seg til morselskapene. Arbeidsgruppa har ikke vurdert denne anbefalingen.
- Anbefaling nr. 14 er at det bør utpekes varamedlemmer til styret med numerisk vara fremfor personlige vara for å sikre kontinuitet og kompetanse. Det anbefales i tillegg at 1. varamedlem blir invitert til styremøtene for på den måten å sikre best mulig kompetanse og kontinuitet. Arbeidsgruppa har ikke vurdert denne anbefalingen.
- Anbefaling nr. 15 ber om at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og rådmann bør ikke sitte i styre i selskaper, noe som ikke er tatt stilling til i revisjonsutkastet. Rådmannen mener at mulige habilitetskonflikter tilsier at verken ordfører, rådmann eller kommunestyrerepresentanter bør sitte i styre i kommunale selskaper. Rådmannen la fram dette spørsmålet til vurdering ved kommunestyrets siste behandling av eierskapsmeldingen. Rådmannen fremmer ikke forslaget på nytt, men gjør oppmerksom på at det gjennom denne behandlingen av den helhetlige eierskapspolitikken for Gjøvik kommune er mulig å vurdere spørsmålet på nytt.
- Anbefaling nr. 18 ber om at selskapene søker medlemskap i en arbeidsgiverorganisasjon. KS Bedrift vil være et naturlig valg for mange av disse selskapene. Ved utskilling av virksomhet i selvstendige rettssubjekter er det aktuelle selskapet ikke lenger tilknyttet kommunens lønns- og avtaleforhold gjennom det kommunale systemet. Svært mange selskaper fortsetter å benytte det kommunale avtaleverket uten at de egentlig har et partsforhold i det. Så fremt ingen av partene ser dette som problematisk vil utfordringen først komme opp for arbeidsgiver dersom det oppstår konflikt eller det vil være behov for juridisk bistand eller bistand i forbindelse med forhandlinger.

Revisjonsutkastet har ikke et eksplisitt krav om et slikt medlemskap, men inneholder krav om arbeidsgiverpolitikk i kapittel 7.

- Anbefaling nr. 21 ber om at kommunestyrene ved opprettelse av kommunale foretak diskuterer administrasjonssjefens rolle og handlingsmuligheter overfor daglig leder. Dette er en problemstilling som ikke er aktuell for Gjøvik kommunes nåværende eierstyring, da kommunen ikke har kommunale foretak pr dags dato.

Innlandet revisjon IKS har gjennomført en selskapskontroll i.f.t. etterlevelsen av felles eierskapspolitikk i Gjøvik-regionen. Anbefalingene fra selskapskontrollen knytter seg til:

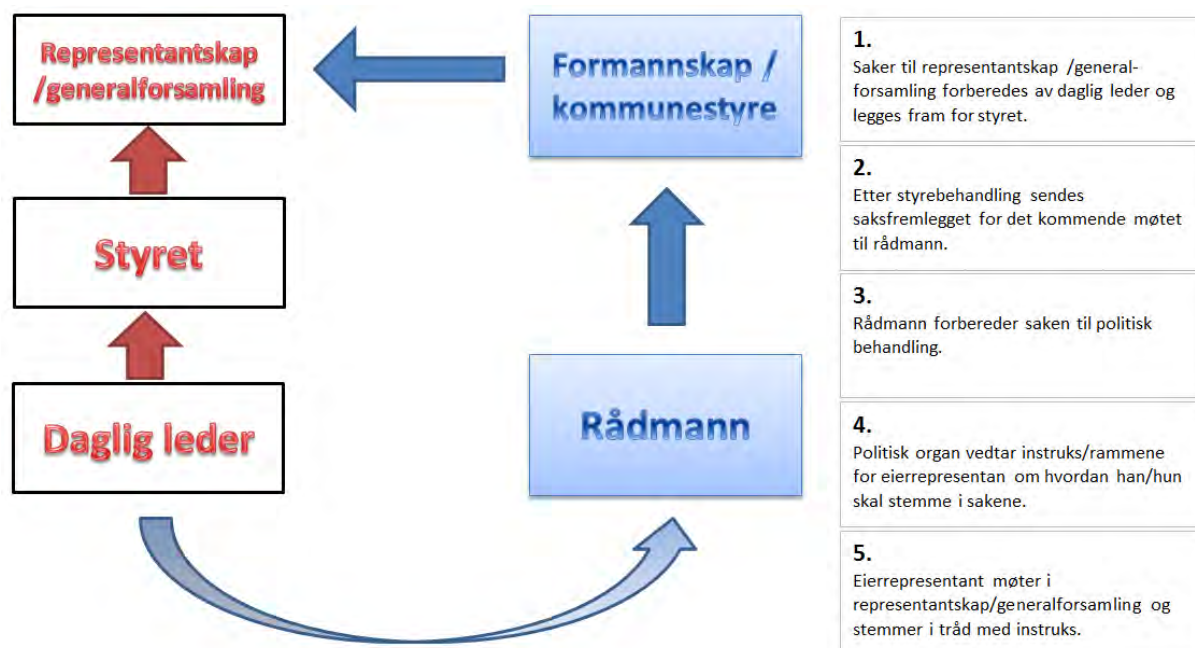
1. I henhold til den felles eierskapspolitikken bør kommunene sammen vurdere om det er behov for å inngå en eieravtale/aksjonæravtale i GLT-Avfall og Topro. Når det

gjelder Topro er det en prosess på gang for å utarbeide forslag til en aksjonæravtale.

2. I selskaper som ikke har etablert valgkomité, bør en slik komité komme på plass. Alle valgkomitéer bør ha skriftlige retningslinjer som de arbeider etter.
3. For Industribygg bør praksis mht utbetaling av utbytte nedfelles skriftlig fra kommunens side, f.eks ved at den innlemmes i en evt eierstrategi for selskapet.
4. Det bør etableres utbyttepolitikk for den konkurranseutsatte delen av GLT-Avfall.
5. I selskaper der det utnevnes politikere til styrene er det viktig at dette gjøres ut fra en vurdering av selskapenes kompetansebehov. Viktig i denne sammenhengen er at det er/blir opprettet en valgkomité som kan foreta denne vurderingen. Det er en fordel om det er fastsatt retningslinjer for denne komitéen, der behovet for relevant kompetanse i styret kommer tydelig fram.
6. Industribygg og Topro bør gjennomføre en nærmere vurdering av om selskapene er unntatt fra offentlighetslovens regelverk, jf § 2 i loven.
7. Eierne bør ta initiativ til at det utarbeides styreinstruks i Topro AS.
8. Styrene i alle selskapene bør innføre rutiner slik at det sikrer at det settes opp en årlig plan for styrets arbeid herunder evaluering av seg selv og daglig leder. Samtidig bør styret sende en tilbakemelding til valgkomiteen, hvor det framgår hvilken kompetanse det er behov for i styret.

Utkast til revidert eierskapspolitikk har ingen vesentlige endringer som gjør revisjonens anbefalinger mindre valide. Revisjonsutkastet bidrar derimot til å tydeliggjøre nødvendigheten av bl.a. eierstrategier. Eieravtaler/aksjonæravtaler og eierstrategier er forhold som det må jobbes videre med når revidert eierskapspolitikk er vedtatt.

Kommunens eierskapsforvaltning er avhengig av å ha gode rutiner for hvordan kommunen som eier skal følge opp signaler til selskapene på. Kommunestyret, formannskapet som kommunens eierorgan og rådmannen har i den sammenheng viktige og ulike roller:

Styringslinjen overfor de kommunale selskapene går direkte fra kommunestyret/formannskap til selskapet gjennom generalforsamling/representantskap. Rådmannen har ingen direkte eller utførende rolle i eierskapsstyringen, men er en «fasilitator» i begrenset forstand.

Revisjonsutkastet viderefører tidligere eierskapspolitikk og sikrer derved nødvendig langsiktighet og forutsigbarhet. Endringene vurderes å ha liten økonomisk konsekvens for kommunene.

Rådmannen ser et potensial for bedre eierstyring utover den klargjøring av ansvar og de forbedrede rutiner som følger av denne saken. Potensialet ligger først og fremst i å avsette økte administrative ressurser og øke den administrative kompetansen til å følge opp selskapene tettere og mer profesjonelt, f.eks. gjennom opprettelse av et «eierskapssekretariat» i kommunen.

Rådmannen foreslår ikke i denne saken noe utvidet ambisjonsnivå. Dette skyldes den generelle restriktive holdningen kommunen har til bruk av administrative ressurser. Dette er imidlertid et spørsmål om prioritering, og kan tas opp til ny vurdering i kommende budsjettbehandling.

Rådmannen anbefaler at kommunestyret slutter seg til de forslag til eierskapspolitikk som framgår av det reviderte dokumentet.

Konsekvens for folkehelse:

Saken vurderes å ha ingen direkte konsekvens for folkehelsen

Magnus Mathisen
rådmann

Marit Lium Dahlborg

Saksprotokoll

Utvalg: Kommunestyret
Møtedato: 29.09.2016

Sak: 108/16
REVISJON AV KOMMUNENS EIERSKAPSPOLITIKK 2016

Behandling:

Anne Bjærtnæs (H) fremmet følgende forslag:

Kapitel 3, punkt 6:

Stryke siste avsnitt. Flytte opp punkt 14. om styrets sammensetning. Legge til: Aktive kommunestyremedlemmer og rådmannen er ikke valgbare til selskapsstyrer.

Kapitel 6. styrets rolle og ansvar:

6.1. Stryke setningen styret har ansvar for å følge opp eiers forventninger...

6.2, Endre første setning til:

Styret har det overordnede ansvaret for at selskapet drives i samsvar med eiernes formål og innenfor rammen av lovverket.

Even Solhaug (Ap) fremmet følgende forslag:

Kapitel 3, Punkt 6, siste avsnitt endres til: Kommunestyrets medlemmer kan velges til selskapsstyrer der kommunen er eier/medeier.

Votering:

1. Solhaugs forslag ble vedtatt med 23 stemmer mot 21 stemmer som ble avgitt for Høyres forslag.
2. Bjærtnæs forslag pkt 6.1 fikk 14 stemmer og falt
3. Bjærtnæs forslag pkt.6.2 fikk 21 stemmer og falt
4. Innstillingen for øvrig ble enstemmig vedtatt

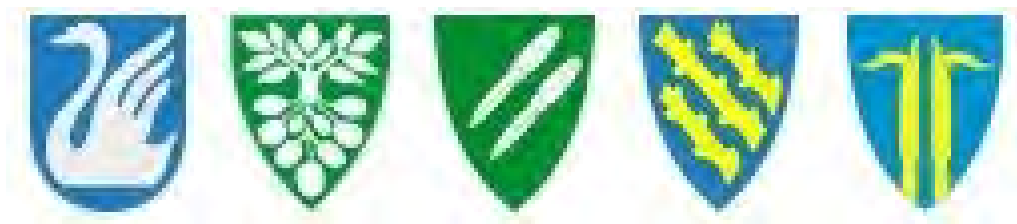
Vedtak:

Gjøvik kommune slutter seg til de forslag til eierskapspolitikk som framgår av det reviderte dokumentet.

Kapitel 3, Punkt 6, siste avsnitt endres til: Kommunestyrets medlemmer kan velges til selskapsstyrer der kommunen er eier/medeier.

Gjøvik kommune vil forplikte seg til å følge de nye lover og forskrifter som kommer i den reviderte kommuneloven når det gjelder politisk representasjon i styrer, råd og utvalg. Nyvalg foretas etter at ny kommunelov trer i kraft.

EIERSKAPSPOLITIKK FOR KOMMUNENE I GJØVIKREGIONEN

Gjøvik / Østre Toten / Vestre Toten / Søndre Land / Nordre Land

Utkast til revidert eierskapspolitikk juni 2016

VERSJON TIL POLITISK BEHANDLING

REVIDERINGSSAMMENDRAG

Revideringen av felles eierskapspolitikk for kommunene i Gjøvikregionen er en videreføring av eksisterende eierskapspolitikk. Den ble opprettet i 2009 og har gjennom behandling av de årlige eierskapsmeldingene vært gjenstand for mindre endringer og tillegg.

Det er ingen store endringer av eksisterende eierskapspolitikk som foreslås i denne revideringen, men den strukturelle oppbyggingen er blant annet endret. Her er kort de viktigste momentene i revideringen:

- Det legges opp til klarere skille mellom kommunal forvaltning og konkurransebasert, økonomisk virksomhet. Dette for å møte EØS-regelverk i.f.t. offentlig støtte, unngå kryssubsidiering og fremtidig, strengere lovverk.
- Tydeligere ansvar, krav og forventninger til styremedlemmer og valgkomite. Forslag til endringer er ikke nye, de fleste foreligger i lovverk og ulike anbefalinger.
- Forslag til en klarere og felles eierstrategier, med bl.a. klarere målsettinger for selskapene samt felles eierstrategimaler (vedlegg 1). Dette for å møte enkelte anbefalinger i revisjonsrapporten fra Innlandet IKS.

Forslagene vurderes til å ha liten økonomisk konsekvens for kommunene. Det kan selvsagt drøftes ambisjonsnivået og rådmannens rolle i.f.t. oppfølging av eierskapspolitikken, men dette anses av arbeidsgruppa som en drøfting som bør tas enkeltvis hos hver enkelt kommune.

Arbeidsgruppen for revideringsarbeidet i 2016 har vært oppnevnt av rådmennene i Gjøvikregionen og har bestått av Aslaug Dæhlen (Østre Toten), Odd-Arnvid Bollingmo (Vestre Toten), Stine Røen (Nordre Land), Terje Lindalen (Søndre Land) og Jan Ove Moen (Gjøvik).

Rådmennene i Gjøvik-regionen har behandlet dokumentet for revidert eierskapspolitikk i to omganger, dvs. 13. mai og 17. juni 2016. Rådmennenes endringer er lagt til i dokumentet.

INNHold

REVIDERINGSSAMMENDRAG	2
1. INNLEDNING	4
1.1 Rammeverk.....	4
1.2 Juridisk styringsgrunnlag	5
2. EIERSTYRING	8
3. PRINSIPPER FOR EIERSTYRING	9
4. UTBYTTE, AVKASTNING OG ANDRE MÅL	11
4.1 Utbytte.....	11
4.2 Avkastningsmål	11
4.3 Andre mål	11
5. EIERSTRATEGIER	12
5.1 Delt eierskap	12
6. STYRETS ROLLE OG ANSVAR.....	13
6.1 Styrets ansvar	13
6.2 Forventninger til styret.....	13
6.3 Valg av styrer	14
6.4 Valgkomité for styreutnevnelser i aksjeselskap og interkommunale selskaper	15
6.5 Godtgjørelse til styret	15
7. SAMFUNNSANSVAR	16
8. EIERSKAPSFORVALTNING.....	17
9. OPPFØLGING	18
10. EIERPOSISJONER.....	19
10.1 Kommunenes eierposter	19
10.2 Valg av selskapsform	21
VEDLEGG 1: MAL FOR UTFORMING AV KOMMUNENS EIERSTRATEGI	23

1. INNLEDNING

Kommunene i Gjøvikregionen legger vekt på en felles eierskapspolitikk som er målrettet, åpen, langsiktig og forutsigbar overfor kommunenes eierposisjoner. Kommunene har eierinteresser i ulike type selskaper og det er i varierende grad utviklet en politikk for hvordan kommunene skal brukes selskapene i sin oppgaveløsning eller styre selskaper med mer kommersielt fokus. Som eiere er det viktig at kommunene har en bevisst og helhetlig eierskapspolitikk som gir rammene for hvordan kommunene utfører sitt eierskap.

1.1 Rammeverk

Kommunenes eierskapspolitikk kan deles i 3 forskjellige typer dokumenter:

Med eierskapspolitikk forstås de overordnede premisser som kommunene har lagt til grunn for forvaltningen av sine selskaper og eierandeler. Dette refererer seg til hva slags systemer, retningslinjer og rutiner kommunene har for utøvelse av sitt eierskap. Dette omfatter blant annet rutiner for rapportering, premisser for valg av styremedlemmer, vurderinger for valg av selskapsorganisering osv. Eierskapspolitikken utgjør rammeverket for kommunens eierstyring.

Formålet med det kommunale eierskapet kan inndeles i to eller tre hovedformer:

- ☐ Finansielt eierskap
- ☐ Politisk eierskap
- ☐ Blandingsforhold

Hovedmålsettingen med *finansielt eierskap* er å oppnå økonomisk avkastning. Dette innebærer ikke nødvendigvis et kortsiktig perspektiv på eierskapet, men at bedriftsøkonomisk lønnsomhet ligger til grunn for selskapets arbeid. Et aksjeselskap vil normalt være mest aktuelt når kommunen har et finansielt motiv for sitt eierskap, men det er også andre fordeler med aksjeselskapsmodellen som gjør at kommunen velger denne selskapsformen, blant annet at flere kan være eiere - også private.

Et *politisk eierskap* er kjennetegnet av at formålet med eierskapet er å ivareta eller utføre kommunale kjerneoppgaver. Ved politisk eierskap vil selskapet være et gjennomføringsorgan for politiske målsettinger. For offentlige eiere kan den samfunnsmessige verdiskapningen være formålet bak verdiskapningen. Eksempelvis vil eierskap i en attføringsbedrift være politisk motivert.

Blandingsforhold. De fleste eierskap vil ha både en finansiell og en politisk dimensjon. Kommunens formål er både å ivareta de politiske mål og samtidig kreve avkastning på investert kapital. Dette kan være en krevende form for eierskap. Krav om avkastning, kombinert med krav om ivaretagelse av spesifikke samfunnssyn er ofte to motsetninger. For å ivareta god eierstyring er det derfor viktig at kommunestyret gir selskapet så klare styringssignaler som mulig.

Eierstrategiene vil utgjøre den politikk kommunen har overfor de ulike selskapene for å sikret at selskapene ivaretar de målsettingene som eierne har satt og ikke avviker fra den ramme for risikoprofil som er satt for selskapet.

Eierstrategiene bør opprettes/revideres i etterkant av en revidering av eierskapspolitikken. Se vedlegg 1 for hvordan en eventuell eierstrategi kan utformes.

Eierskapsmeldingen skal bidra til god politisk styring og kontroll av de eide selskapene. Eierskapsmeldingen bør minimum inneholde følgende:

- ☐ Kommunenes eierskapspolitikk, overordnede prinsipper i.f.t. eierstyring
- ☐ Oversikt over kommunens virksomhet som er lagt i selskaper og interkommunale samarbeidstiltak, samt opplysninger om blant annet:
 - Formål (vedtektsfestet)
 - Eierandel
 - Ledelse / styre
 - Økonomiske nøkkeltall for fire år
 - Evt. styregodtgjørelse
- ☐ Formålsdiskusjon og eierstrategi, herunder selskapets samfunnsansvar.

1.2 Juridisk styringsgrunnlag

Det er i hovedsak tre selskaps- og foretaksformer som er aktuelle for kommunene ved utskillelse av virksomhet:

- ☐ Aksjeselskap (AS) - reguleres av Lov om aksjeselskaper
- ☐ Interkommunale selskaper (IKS) - reguleres av Lov om interkommunale selskaper
- ☐ Kommunale foretak (KF) - reguleres etter Kommunelovens kap. 11.

En fjerde foretaksform kan også være et alternativ å vurdere

- Samvirkeforetak (SA) - reguleres av Lov om samvirkeforetak

Et **aksjeselskap** reguleres av og kan eies av en kommune alene eller sammen med andre kommuner eller private rettssubjekter. I et AS har eierne begrenset økonomisk risiko for selskapets økonomiske forpliktelser. Selskapets øverste eierorgan er generalforsamlingen.

Et **interkommunalt selskap** eies bare av kommuner, fylkeskommuner eller andre interkommunale selskaper. Eierne har samlet sett et ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser. Selskapets øverste eierorgan er representantskapet.

Et **kommunalt foretak** er ikke en egen juridisk person men en del av kommunen som rettssubjekt og kommunen hefter for foretakets forpliktelser. Foretaket ledes av et styre som er utpekt direkte av kommunestyret. Daglig leder står i linje under styret som igjen er underlagt kommunestyret.

Foretaket er underlagt kommunestyrets budsjettmyndighet på den ene siden. På den annen side har ikke administrasjonssjefen instruksjons- eller omgjøringsmyndighet overfor foretakets daglige leder.

Hovedregelen er at styremøter i kommunale foretak skal være åpne.

Et **samvirkeforetak** er en sammenslutning med hovedformål å fremme medlemmenes økonomiske interesser ved at disse deltar i foretakets virksomhet enten som forbrukere, leverandører eller på liknende måte. Ingen av medlemmene bærer personlig ansvar for foretakets forpliktelser.

Kommunene står fritt i å formelt samarbeide på ulike områder uten at det er overdratt beslutningsmyndighet eller representasjonskompetanse ved bruk av **Kommuneloven § 27**.

Kommunelovens kap. 5 A har også åpnet for samarbeid om myndighetsutøvelse gjennom vertskommunesamarbeid (**§ 28-1**). Myndigheten delegeres fra deltakerkommunene til vertskommunen og kan organiseres enten som administrativt vertskommunesamarbeid eller med felles folkevalgt nemnd. Den enkelte kommune kan gi vertskommunen instruks om utøvelse av den delegerte myndigheten i saker som alene gjelder deltakerkommunen eller dennes innbyggere.

En annen samarbeidsmodell er samkommunemodellen etter Kommunelovens § 28 2A-2V. Den er utviklet for samarbeid om lovpålagte oppgaver på flere sektorer. Kommunen utøver her styring gjennom sine representanter i samkommunestyret.

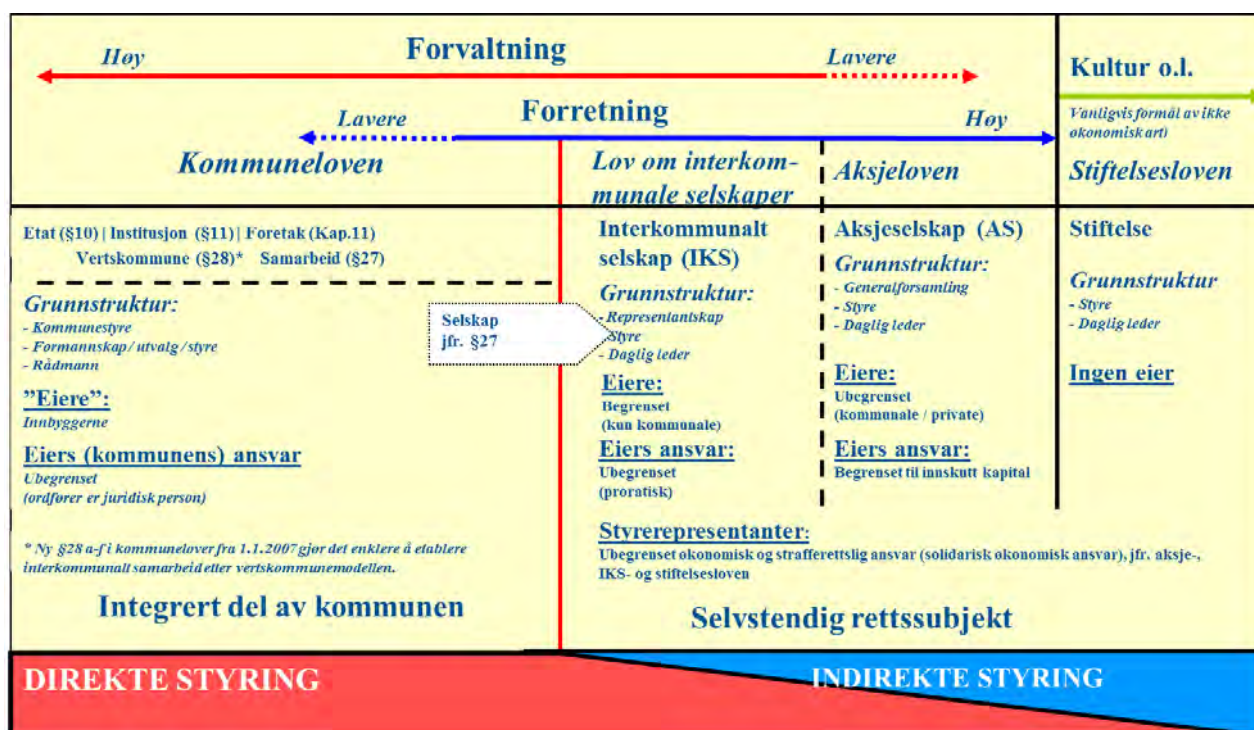
Kommunen står også fritt til å etablere **stiftelser** etter Stiftelsesloven. Stiftelsens formål bestemmes ved opprettelsen. Organisasjonen er et selvstendig rettssubjekt og eier seg selv. Innflytelse over stiftelsen kan utøves gjennom å etablere en «rådsforsamling» med oppgaver og myndighet som beskrevet i Stiftelseslovens § 36. Kommunen står ikke lenger fritt til å løse opp stiftelsen. Dette er ingen organisasjonsform hvis kommunen ønsker å utøve eierstyring og opprette en økonomisk interesse i de verdier som er knyttet til virksomheten.

Kommunene har også et **kontroll- og tilsynsansvar** overfor sine eierinteresser i selskaper. Kommunelovens kap. 12 gir kommunens kontrollutvalg en selvstendig rolle i forhold til eierne og selskapsledelsen. Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av slik kontroll, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon, jf. forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner kap. 3.

Det kan være **andre rettsområder** som påvirker organisasjonsformen, som f.eks. forholdet til de ansatte, inhabilitet, EØS-avtalens konkurranseregler i.f.t. offentlige anskaffelser og offentlig støtte. Se i dette dokumentets kapittel 10.2 for mer om nærmere vurderinger av valg av selskapsform.

Oversikten nedenfor oppsummerer de ulike organisasjonsformene:

2. EIERSTYRING

Utskilling av virksomhet i selvstendige rettssubjekter som IKS, SA (samvirkeforetak) og AS innebærer at den politiske styringslinjen endrer karakter. Kommunestyret har fortsatt det overordnede ansvaret. Mulighetene for direkte politisk styring og kontroll reduseres. Den tradisjonelle forvaltningsstyringen erstattes av eierstyring. Rådmannen har verken ansvar for eller myndighet over selskapene. For å kompensere for ulemper med redusert direkte styring er et viktig verktøy å etablere mål og forventninger til selskapene og prinsipper for eierstyring gjennom eierstrategiske dokumenter. Til sammen danner dette en styringsmodell og gir rammer som skal være førende for styrets arbeid. I oppfølgingsarbeidet mot selskapet/foretaket vektlegges kontroll av mål- og forventningsoppnåelse, økonomioppfølging og styreevalueringer.

Eierstyringen utøves gjennom kommunens eierorgan som i IKS og SA er representantskapet og i AS er generalforsamlingen.

3. PRINSIPPER FOR EIERSTYRING

Alle kommunene i Gjøvik-regionen vedtok i 2009 en felles eierskapspolitikk som styringsgrunnlag for kommunalt eide selskaper og samarbeid. Eierskapspolitikken revideres i 2016.

Dette må eierne passe på:

1. Ved etablering av nye selskaper skal selskapsform og nødvendighet vurderes grundig.
2. For å sikre god eierstyring skal kommunen gjennom representantskap og generalforsamling avklare strategiske og sentrale spørsmål med selskapets styre.
3. Kommunen skal vurdere om det er behov for å avklare sentrale målsettinger med alle eller deler av de øvrige eiere for å sikre langsiktig forutsigbar drift og utvikling i form av eieravtaler/aksjonæravtaler.
4. I alle selskaper med vesentlig økonomisk eller politisk interesse skal det avholdes eiermøter årlig. Eiermøte er selskapets arena for å drøfte felles strategi og utfordringer med eierne. Her møtes selskapsstyret/-ledelse og eierne (representantskap/generalforsamling). Det anbefales å legge eiermøte i forkant av generalforsamling/representantskapsmøte. Det skal føres referat fra eiermøtene.
5. Gjennom etablering av aksjonæravtaler/eieravtaler, eiermøter, eierstrategier og på annen måte må kommunen sikre størst mulig grad av tverrpolitisk forankring av eierskap, eierskapsstrategi og eierføringer for selskapenes drift. Kommunens valgte eller nominerte eierrepresentanter skal representere kommunens syn.
6. Valg til styre skal skje etter en innstilling fra en valgkomité.

Valgkomiteen må ha et bevisst forhold til habilitetsreglene. Valgkomiteen bør ha skriftlige retningslinjer som representantskap/generalforsamling har vedtatt.

Kommunestyrets medlemmer bør som hovedregel ikke velges til selskapsstyrer i selskaper der kommunen er eier/medeier. Eventuelle unntak vurderes med bakgrunn i selskapets nytte også av politisk kompetanse. Med politisk kompetanse menes kunnskap om de løpende politiske og administrative prosessene på det relevante saksfeltet.

7. De som representerer kommunen i selskapenes representantskap/generalforsamling kan ha behov for avklaringer av vesentlige spørsmål. Dette gjøres ved en henvendelse til ordfører som drøfter dette med formannskapet og melder tilbake til representanten. Er det ikke tid til å konsultere formannskapet gir ordføreren

tilbakemeldingen. Rådmannen bistår ordfører og kan svare på rent oppklarende spørsmål fra representanten.

8. Rådmannen sørger for at en person i sin administrasjon har oversikt over selskapene kommunen er medeier i og kan gi svar på spørsmål. I selskaper der flere av kommunene i regionen er medeiere kan rådmennene fordele et hovedansvar mellom seg.
9. I starten av hver valgperiode skal kommunen/-e avholde et kurs i styrearbeid for styremedlemmer i sine selskaper, og obligatorisk opplæring i eierskapsstyring for sine politikere.
10. Kommunen skal tydelig skille kunde og eierrollen i de selskaper en går inn i. Ryddighet på dette er også viktig der selskapet er opprettet kun for å løse kommunens/-enes oppgaver.
11. Eierne i våre selskaper skal likebehandles i forhold til informasjon og annet.
12. Kapitalstrukturen i selskapet skal være tilpasset selskapets oppgaver og den strategi som ligger til grunn for opprettelsen av selskapet.
13. Ulovlig krysssubsidiering mellom kommunal forvaltningsvirksomhet og økonomisk virksomhet skal ikke forekomme så lenge det ikke svares for en markedsmessig kostnad for økonomiske fordelen selskapet måtte ha. Konkurransetsatt økonomisk virksomhet skal i utgangspunktet skilles ut som eget selskap.
14. Selskapets styre skal sammensettes ut fra den kompetanse selskapet trenger for å realisere sine mål.
15. Rådmannen utarbeider en samlet eierskapsmelding en gang pr år med sikte på behandling i kommunestyret på høsten.

4. UTBYTTE, AVKASTNING OG ANDRE MÅL

Selskapenes primæroppgave er å drive virksomheten lønnsomt og effektivt. For kommersielle virksomheter gjelder å sikre bærekraftig og forretningsmessig verdiutvikling over tid. Forventninger til avkastning, utbytte og resultater skal være en sentral del av dialogen med selskapet.

For selskaper der det foreligger andre spesifikt definerte mål enn rent forretningsmessige, og som ikke opererer i et marked, vil avkastningsforventninger kunne erstattes av andre mål som for eksempel effektivitetsmål.

4.1 Utbytte

Kommunene skal som eier gi uttrykk for forventninger til selskapets utbytte. Utbytteforventninger skal reflektere hva kommunen som eier mener er en riktig balanse mellom utbytte og tilbakeholdt overskudd. Et sentralt hensyn ved fastsetting av utbytte er at selskapet bør ha en egenkapital som er tilpasset virksomhetens mål, strategi og risikoprofil.

4.2 Avkastningsmål

Kommunene har investert i og overført verdier til selskaper og foretak som kommunen forventer bidrar til effektivisering av kommunens økonomi, og som gir avkastning på investeringer.

For de selskapene som i stor grad har forretningsmessige mål, er avkastning et sentralt element for eier. Det ønskes en positiv verdiutvikling for investeringer og et viktig mål for selskapene er at de oppnår høy avkastning på investert kapital. Med avkastningsmål menes den avkastningen eier kan forvente å få på sine investeringer over tid sett i forhold til investeringens risiko.

4.3 Andre mål

For selskaper der det foreligger andre spesifikt definerte mål, og som ikke opererer i et marked, vil avkastningsforventninger kunne erstattes av andre mål som eksempelvis effektivitetsmål. Ulike selskapsformer er valgt for å realisere ulike formål. I noen tilfeller er ivaretagelse av særskilte samfunnsoppgaver en bedre målsetting enn rene resultatkrav. Kommunen sikrer god eierstyring gjennom å tydeliggjøre mål og resultatkrav i det eierstrategiske arbeidet. Slike mål forankres i eierstrategiene for de enkelte selskapene og innebærer at kommunen må ha tydelige og unike eierstrategier for sine eierposisjoner.

5. EIERSTRATEGIER

Eierskapspolitikken til kommunene i Gjøvik-regionen legger opp til aktivt bruk av selskapsvise eierstrategier. Eierstrategiene legger grunnlag for en aktiv oppfølging av de store verdiene som ligger i de ulike selskapene. Strategien skal danne plattform for en god styringsdialog og gi mål og en klar retning på hva eierne vil med selskapet. Eierstrategier kan regulere forhold som kommunikasjon med selskapet, informasjonsbehov, forventet avkastning, utbytteforventninger, strategisk retning og kjernevirksomhet, mål, tvisteløsninger mellom eiere m.v. Eierstrategier er individuelle og tilpasses det enkelte selskap.

Det vises til vedlegg 1 for en mal på hvordan eierstrategien kan utformes.

5.1 Delt eierskap

Delt eierskap gir spesielle utfordringer knyttet til samordning av ulike eierinteresser. Det førende prinsipp er at eierne skal likebehandles innen hver selskapsklasse. I selskaper med forskjellige selskapsklasser, skal rettigheter fremgå av vedtektene. For selskaper med flere eiere, er omforente eierstrategier et viktig virkemiddel til å håndtere ulike synspunkter.

Eierstrategiene gir omforente holdninger til retning og utvikling av selskapene. De er også verdifulle verktøy for å regulere eventuelle uenigheter. Gjennom eierstrategier kan det avtales formelle føringer og tvisteløsninger. Eierstrategien kan også forplikte til å etablere fora på administrativt nivå hvor de ulike eiernes interesser drøftes og avklares for å unngå forskjellige styringssignaler til selskapet. Alle eierstrategier skal forankres i kommunestyret.

Der det er hensiktsmessige bør eieravtaler/aksjonæravtaler vurderes for å oppnå en felles helhetlig eierstrategi.

6. STYRETS ROLLE OG ANSVAR

Styret er på vegne av eierne øverste styringsorgan og skal føre kontroll og formulere strategier, godkjenne vedtak og legitimere virksomheten. En viktig oppgave for eierorganene er derfor oppnevning av styrer. Riktig sammensetning av styrene er viktig både for selskapene og eier.

6.1 Styrets ansvar

Styret har ansvar for forvaltningen av selskapet. Det sørger for organisering av virksomheten, ansetter administrerende direktør og fører tilsyn med daglig ledelse og selskapets virksomhet for øvrig. Styret har ansvar for å følge opp eiers forventninger til selskapet. I den sammenheng legger eier til grunn at styret redegjør for eventuelle avvik.

6.2 Forventninger til styret

Styret har ansvar for at selskapet forvaltes i tråd med eiers interesser. Styret skal ivareta den strategiske ledelsen av selskapet innenfor de rammer som er gitt av eier. Styret skal være en viktig diskusjonspartner og støttespiller til ledelsen i større saker. Samtidig må styret kontrollere ledelsens arbeid ut fra gitte målsetninger. Styret må derfor ha en uavhengig rolle i forhold til ledelsen. Et kompetent styre må kunne utfordre administrerende direktør og bedriften slik at det tas gode beslutninger.

Alle som påtar seg styreverv for kommunale selskaper bør/skal registrere vervene på www.styrevervregisteret.no.

Dette må styret i selskapet passe på:

1. Kommunalt eide virksomheter skal legge til rette for åpenhet om sitt selskap i forhold som det ikke av konkurransemessige hensyn må unntas offentlighet.
2. For å sikre god selskapsstyring skal styret avklare strategiske og sentrale spørsmål med eier gjennom representantskap og generalforsamling. Styret har sammen med daglig leder ansvar for å utvikle og lede selskapet innenfor disse rammer. I alle selskaper med vesentlig økonomisk eller politisk interesse skal styret avholde eiermøter årlig. Eiermøte er selskapets arena for å drøfte felles strategi og utfordringer med eierne.
3. Styret skal påse at selskapet har god internkontroll og hensiktsmessige systemer for risikostyring i forhold til omfanget og arten av selskapets virksomhet. Internkontrollen og systemene bør også omfatte selskapets verdigrunnlag og retningslinjer for etikk og samfunnsansvar. Styret bør/skal årlig foreta en gjennomgang av selskapets viktigste risikoområder og den interne kontroll.

4. Det skal utarbeides en styreinstruks i alle selskaper med vesentlig virksomhet, (antall ansatte/omsetning mv). Instruksen, som er et internt arbeidsdokument, utarbeides av styret. Instruksen skal inneholde rutine for håndtering av mulige habilitetskonflikter. Selskapet bør/skal ha retningslinjer som sikrer at styremedlemmer og ledene ansatte melder fra til styret hvis de direkte eller indirekte har en vesentlig interesse i en avtale som inngås av selskapet.
5. Alle kommunens selskaper skal ha en aktiv og bevisst holdning til etiske spørsmål, gjerne fastlagt i egne etiske retningslinjer.
6. Styret skal tydelig skille kunde og eier. Ryddighet på dette er også viktig der selskapet er opprettet kun for å løse kommunens/-enes oppgaver.
7. Eierne i selskapet skal likebehandles i forhold til informasjon og annet.
8. Styret i kommunens selskaper setter opp en årlig plan for sitt arbeid herunder evaluering av seg selv og daglig leder. Samtidig bør styret sende en tilbakemelding til valgkomiteen, hvor det framgår hvilken kompetanse det er behov for i styret.

6.3 Valg av styrer

Valg av kompetente styrer er avgjørende for best mulig forvaltning av selskapsverdiene.

Styret skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart og kommunens formål med eierskapet. Under er det listet opp hvilken erfaring og kompetanse styret som kollegium skal ha. Slik kunnskap må ofte opparbeides gjennom styrearbeid. Det er derfor ønskelig med kontinuitet i velfungerende styrer som sikrer at opparbeidet kompetanse ikke forsvinner. Kompetanse skal også vurderes ut fra hvert enkelt styremedlems personlige bidrag i form av spesifikke egenskaper.

Styret skal som kollegium ha erfaring og kompetanse innenfor følgende områder avhengig av selskapets behov:

- ☐ Kunnskap om selskapets virksomhet, herunder formål, organisering, historie, forretningsområder, lovgivning/forskrifter, strategi, avtaler mv.
- ☐ Bransjekunnskap, herunder kunnskap om trender og utviklingstrekk innenfor bransjen samt kunnskap om konkurrerende virksomheter.
- ☐ Spesialkompetanse og erfaring innen relevante fagområder som juss, økonomi/finans/regnskap, risikostyring, markedsføring, HMS, tekniske fag mv.
- ☐ Ledelserfaring og kompetanse knyttet til organisasjonsmessige endringsprosesser.
- ☐ Kompetanse og erfaring knyttet til offentlig forvaltning.

- Kompetanse og erfaring knyttet til styrearbeid.

Ved valg til styrene uansett selskapsform velges styremedlemmet normalt for en toårsperiode i samsvar med aksjelovens hovedregel.

Kommunelovens § 80a gjelder for alle aksjeselskaper hvor kommuner og fylkeskommuner til sammen eier minst to tredjedeler av aksjene. Kommunelovens § 80a sier at hvis det er to eller tre medlemmer i styret, skal begge kjønn være representert. Hvis det er fire eller fem medlemmer i styret, skal hvert kjønn være representert med minst to.

6.4 Valgkomité for styreutnevnelser i aksjeselskap og interkommunale selskaper

Valgkomitéer kan være en nyttig bidragsyter til å få frem kandidater og det vurderes løpende behovet for å opprette valgkomitéer for aksjeselskap. Valgkomitéen gis ansvaret for å levere et begrunnet forslag om styre som grunnlag for beslutning i eierorganet.

Det anbefales å opprette regionale valgkomiteer for regionale selskaper.

Styrevalg for interkommunale selskaper skjer i representantskapsmøtene vanligvis i april/mai. Aksjeselskapene avholder sine ordinære generalforsamlinger med valg innen utgangen av juni. Valg av styrerepresentanter til de kommunale foretakene søkes gjennomført på vårparten.

Valgkomiteens innstilling bør begrunnes med utgangspunkt i kapitlet ovenfor.

6.5 Godtgjørelse til styret

Godtgjørelse til styret bør utformes slik at den fremmer verdiskapningen i selskapene og fremstår som rimelig ut i fra styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og arbeidets kompleksitet. Styrets godtgjøring bør ligge på et moderat nivå og se hen til den alminnelige lønns- og prisutviklingen i samfunnet når den er oppe til justering.

I aksjeselskapene og de interkommunale selskapene er det hhv. generalforsamling og representantskap som årlig tar stilling til godtgjørelsens størrelse. Styregodtgjørelse for evt. kommunale foretak fastsettes av kommunestyret.

7. SAMFUNNSANSVAR

Kommunens eierskap skal fremme samfunnsansvarlig forretningsdrift og bærekraftig samfunnsutvikling. Samfunnsansvar handler om å ta sosiale og miljømessige hensyn ut over det som er pålagt ved lov. Det forventes at alle selskaper og foretak der en eller flere av kommunene i Gjøvik-regionen er eier tar samfunnsansvar og har utviklet egne holdninger til forhold som bl.a. etikk, forebygging av korrupsjon, miljø, likestilling og integrering. Bedrifter har en viktig samfunnsrolle og påvirker samfunnsutviklingen og nærmiljøet der de opererer og det er viktig at dette reflekteres i både styring og ledelse.

Eventuelle kommunale foretak er som del av kommuneorganisasjonen forpliktet å følge gjeldende kommunale retningslinjer i.f.t. etikk, arbeidsgiverpolitikk, varsling, folkehelse, miljøtiltak m.m.

Når det gjelder ASer og IKSer, er det selskapenes og foretakenes styrever som har ansvar for ivaretagelse av samfunnsansvaret. Det forventes at styrene i de enkelte selskapene tar samfunnsansvar og at dette er integrert i selskapets virksomhet og strategier.

Åpenhet om kommunens eierskap er viktig av demokratiske hensyn. Alle viktige saker som berører endringer i kapital, mål eller har budsjettkonsekvenser legges fortløpende frem for kommunestyret/-ene.

I tillegg til det generelle ansvaret, er det noen forhold som kommunen vektlegger i sin eierdialog og som det forventes at styrene tar med i sine vurderinger:

Arbeidsgiverpolitikk

Den enkelte kommunes arbeidsgiverpolitikk gir føringer for gjennomføring av konkrete tiltak innen HMS, lønnspolitikk, rekruttering, lederutvikling, mangfold og inkludering, kompetanseutvikling m.m. Kommunen forventer at selskapene har en god arbeidsgiverpolitikk og at denne blir utført på en systematisk og betryggende måte.

Miljø

Det forventes at selskapene tar miljøansvar. Selskapenes arbeid med miljøspørsmål må skje systematisk og dekke hele verdikjeden i virksomheten. Mål, gjennomføring og evaluering av miljøarbeidet må være klart angitt. Selskaper og foretak hvor kommunen har eierinteresser er ulike hva gjelder påvirkning på ytre miljø. Dette vil nødvendigvis påvirke hvor omfattende rutiner og systemer de ulike selskapene må utvikle for å sikre at virksomheten tar nødvendige miljøhensyn.

Etikk

Det forventes at de selskap som kommunen har eierinteresser i legger kommunenes etiske normer og etiske problemstillinger til grunn for sitt arbeid på dette området. Ethvert selskap skal ha en bedriftskultur som også innebærer at arbeidstaker skal kunne varsle om kritikkverdige forhold på sin arbeidsplass.

Korrupsjon

Det forventes at selskaper hvor kommunene har eierandel i har nulltoleranse for korrupsjon. Strengt krav til åpenhet og offentlighet er et effektivt virkemiddel mot korrupsjon. Kommunen er opptatt av at selskaper som kommunen har eierinteresser i er åpne om dilemmaer knyttet til korrupsjon, interessekonflikter og inhabilitet. Kommunen har reglementer, rutiner og systemer som gir styring og kontroll med kommunens forvaltning av fellesskapets verdier.

8. EIERSKAPSFORVALTNING

Hovedformålet med eierskapsforvaltningen skal sikre en god utvikling for selskapene, langsiktig verdiskaping, god og forutsigbar styring, samt sørge for å følge opp vedtatt eierskapspolitikk og eierstrategier.

Løpende eierskapsforvaltning innebærer regelmessig og formalisert kontakt mellom kommunen og selskapene/foretakene, sikre god rapportering på mål og forventninger, sikre gode prosesser ved gjennomføring av valg, strategiendringer med videre.

Kommunestyret, formannskapet som kommunens eierorgan og rådmannen har i den sammenheng viktige og ulike roller:

Kommunestyret

- ☐ Vedtar kommunens eierskapspolitikk hvert fjerde år.
- ☐ Behandler kommunens Eiermelding årlig.
- ☐ Vedtar kommunens eierstrategier for selskap og foretak
- ☐ Gjennomfører styrevalg⁽¹⁾

⁽¹⁾ Valg av styrer til aksjeselskap (AS) og interkommunal selskap (IKS) gjennomføres hhv. generalforsamling og representantskap.

- ☐ Generalforsamling og representantskap i hhv. aksjeselskap og interkommunale selskap avholdes normalt i perioden april - juni.

Formannskapet (kommunens eierorgan)

- ☐ Innstiller til kommunestyret i saker som omhandler kommunens eierskap, jfr. kommunestyrets rolle nevnt ovenfor
- ☐ Gjennomfører eiermøter med selskap og foretak. Eiermøter med ledelsen i selskap/foretak gir formannskapet grunnlag for å sjekke og kontrollere at disse driver sin virksomhet på en måte som understøtter selskapets/foretakets formål og kommunens mål med eierskapet. Formannskapet gir i eiermøtene signaler til selskapsledelsen om hva kommunen som eier er opptatt av.

Rådmannen

- ☐ Utvikler forslag til eierstrategier for behandling i kommunestyret
- ☐ Utarbeider forslag til revidert eierskapspolitikk hvert fjerde år.
- ☐ Utarbeider årlig eierskapsmelding.

Eventuelle kommunale foretak inngår i kommunens årshjul for budsjettering og rapportering. Foretakenes budsjettarbeid innpasses i kommunens framdriftsplan for årlig rullering av økonomiplanen. Styrebehandlet forslag fremmes som en del av rådmannens forslag til årsbudsjett og økonomiplan. Kommunestyret fatter vedtak om foretakenes økonomiske rammebetingelser og investeringsbudsjett.

Den faste rapporteringen fra evt. kommunale foretak til eier skjer gjennom tertialrapportene og årsregnskap/årsberetning. Rapporteringen innpasses i forhold til kommunens framdriftsplaner for periodevis rapportering og årsmelding, og forelegges kommunestyret i forbindelse med rådmannens forslag til tertialrapporter og årsmelding. Styret må i forbindelse med periodevis rapportering fremme konkrete forslag om endringer i de vedtatte drifts- og investeringsrammene dersom dette anses nødvendig.

Eiermøter gjennomføres i regi av selskapet. Deltakere fra kommunen som eier er fortrinnsvis ordfører og/eller rådmann deltar. Det forventes en muntlig eller skriftlig orientering i formannskapet i etterkant av gjennomføring av eiermøtet.

9. OPPFØLGING

Det legges vekt på at kommunen har en åpen, langsiktig og forutsigbar eierskapspolitikk. Kommunens eierskapspolitikk ligger fast over tid, men justeres ved behov som følge av vesentlige endringer i overordnede rammer for eierstyring. Det legges opp til en gjennomgang av eierskapspolitikken tidlig i kommunevalgperioden, dvs. hvert 4. år.

Det legges opp til en årlig gjennomgang av kommunens eierposisjoner gjennom kommunestyrebehandling av eierskapsmeldingen. Dette vil i hovedsak handle om en gjennomgang av eierposisjonen for å oppdatere nøkkelopplysninger om selskapene/foretakene, herunder resultater/avkastning, styresammensetning, honorarer og endring i mål der det er fremlagt nye eierstrategier. Dette skal sørge for åpenhet rundt kommunens eierposisjoner.

10. EIERPOSISJONER

10.1 Kommunenes eierposter

Kommunene i Gjøvikregionen har for tiden strategiske eierposter i 39 selskaper som selvstendige rettssubjekter, 3 vertskommunesamarbeider i henhold til KommuneLOvens § 27 og 1 kommunalt foretak.

Tall som er oppgitt er den enkelte kommunes evt. eierandeler. Evt. datterselskap er ikke oppgitt.

Aksjeselskap (AS)

	Gjøvik	S. Land	N. Land	Ø.Toten	V.Toten
KUF-fondet i Oppland AS	17,12 %	1,55 %	0,10 %	3,21 %	3,21 %
Topro AS	28,89 %	15,68 %	6,07 %	6,93 %	10,40 %
ATS Gjøvik/Toten AS	50,00 %			25,00 %	25,00 %
Mjøsmuseet AS	50,00 %			12,00 %	12,00 %
AS Oplandske Dampsk.s.	6,90 %			1,41 %	
Eidsiva Energi AS	3,20 %			1,80 %	
Dokkadeltaet N. Våtmark.s AS		50,00 %	50,00 %		
Randsfjordmuseene AS		15,50 %	15,50 %		
AS Industribygg	100,00 %				
GOA AS	100,00 %				
AS Snertingdal Auto	20,80 %				
AS Snertingdalshallen	27,44 %				
Norsk Bane AS	0,48 %				
Oplandske Bioenergi AS	0,27 %				
Sølv AS		100,00 %			
Dokka Møbler AS			100,00 %		
Landsbyen Næringshage AS			13,15 %		
Nordre Land Asvo AS			100,00 %		
AS Sentrumsbygg			100,00 %		
Vokks AS			66,67 %		
Kapp Næringshage AS				20,83 %	
Lena Produkter AS				100,00 %	
Østre Toten Eiendomsselskap AS				100,00 %	
Raufoss Industripark III AS					19,70 %
Komm-in AS					9,26 %
Raufoss Industrihistoriske Samlinger AS					100,00 %
Vestre Toten Rådhus AS					100,00 %

Interkommunale selskap (IKS)

	Gjøvik	S. Land	N. Land	Ø.Toten	V.Toten
GLT-Avfall IKS	42,03 %	8,47 %	9,74 %	21,19 %	18,57 %
Gjøvikregionen Helse og Miljøtilsyn IKS	35,20 %	6,90 %	8,20 %	17,80 %	15,60 %
Innlandet Revisjon IKS	delt ansvar	delt ansvar	delt ansvar	delt ansvar	delt ansvar
Krisesenteret i Gjøvik IKS	20,00 %	20,00 %	20,00 %	20,00 %	20,00 %
SMISO Oppland IKS	delt ansvar	delt ansvar	delt ansvar	delt ansvar	delt ansvar
Mjøslab IKS	50,00 %			25,00 %	25,00 %

Kommunale foretak (KF)

	Gjøvik	S. Land	N. Land	Ø.Toten	V.Toten
Totenbadet KF					100,00 %

§28-1b samarbeid (styres administrativt)

- ☐ Gjøvikregionen interkommunale legevakt (Gjøvik er vertskommune)
- ☐ Anskaffelser - Fellesenheter Gjøvikregionen (Gjøvik er vertskommune)
- ☐ Tilsynsførerordning fosterhjem
- ☐ Samarbeids og koordineringsråd for Gjøvikregionen (SKR)

Øvrige selskap

- ☐ Bibliotekssentralen AL (gjelder alle kommunene)
- ☐ KLP - Kommunal Landspensjonskasse (gjelder alle kommunene)
- ☐ Tronhus i Land

Stiftelser m.v.

- ☐ Gjøvik Boligstiftelse
- ☐ Østre Toten Boligstiftelse
- ☐ Vestre Toten Boligstiftelse

Stiftelser er selveide. Kommunen har ikke et eierskap til stiftelser og kan ikke utøve eierstyring.

Også pensjonskasser er selveide og kan slik sett sammenlignes med stiftelser.

10.2 Valg av selskapsform

Ved etablering av nye selskaper skal selskapsform og nødvendighet vurderes grundig. Valg av selskapsform må vurderes ut fra hvilke muligheter og begrensninger som ligger i de aktuelle formene, opp mot mål og hensyn kommunen ønsker å ivareta ved selskapsetablering. Nedenfor redegjøres det for de sentrale vurderingene som bør ligge til grunn for valg av selskapsform.

Vurdering av risiko

Risikovurdering i forhold til økonomi, markedsforhold, tjenestene/oppgavene selskapet skal forestå, forholdet til interessenter mv.

Fleksibilitet på eiersiden

Selskapsform er av betydning i forhold til hvem som kan være eiere/deltakere. Aksjeselskap (AS) gir stor fleksibilitet på eiersiden og muliggjør samarbeid mellom stat, fylkeskommune, kommuner og private aktører. I et interkommunalt selskap (IKS) kan kun kommuner, fylkeskommuner og andre interkommunale selskap være deltakere. Et kommunalt foretak (KF) er en del av kommunen som rettssubjekt og kan således ikke ha andre eiere. De to sistnevnte selskapsformene åpner ikke opp for privat deltakelse.

Behov og mulighet for eierstyring

Selskapsform, herunder selskapslovgivningen, vil påvirke kommunens mulighet til å utøve eierstyring overfor selskapene. I et kommunalt foretak (KF) er kommunestyret eierorgan. Kommunestyret har derfor utstrakt mulighet til å utøve eierstyring overfor foretakene. Kommunens styringsmulighet overfor et aksjeselskap (AS) er mer begrenset. Behovet for styring og kontroll med selskapenes virksomhet må vurderes opp mot selskapenes behov for handlingsrom og kommunens ansvar knyttet til selskapenes forpliktelser. Valg av selskapsform vil følgelig påvirkes av kommunens mål og strategier for virksomheten.

Økonomiske forpliktelser

Hvilket økonomisk ansvar er det ønskelig å ha knyttet til selskapets forpliktelser? Kommunen vil hefte ubegrenset for forpliktelsene til et kommunalt foretak (KF). I et interkommunalt selskap (IKS) vil kommunen hefte ubegrenset for en prosentdel (eierandel) av selskapets forpliktelser. Kommunen vil ha et begrenset ansvar overfor et aksjeselskap.

Forholdet til lover og forskrifter

Selskapsform kan være av betydning i forhold til hvorvidt selskapet er omfattet av ulike lover og forskrifter. Kommunale selskap kan for eksempel være omfattet av lov om offentlige anskaffelser, offentlighetsloven mv.

Delegasjon av myndighet

Selskaps- og organisasjonsform vil påvirke muligheter/begrensninger i forhold til delegering av myndighet.

Skatte- og avgiftsmessige forhold

Selskapsform er av betydning for hvorvidt selskapet er berettiget for momskompensasjon (kompensasjonsloven). Selskapsform kan også være av betydning ved vurdering av begrensninger i skatteplikt, herunder ved en helhetlig vurdering av hvorvidt selskapet har erverv til formål.

VEDLEGG

VEDLEGG 1: MAL FOR UTFORMING AV KOMMUNENS EIERSTRATEGI

Bakgrunn

- Historisk bakgrunn om eierposisjonen
- Bakgrunn for valg av selskapsform
- Om virksomhet og bransjetilhørighet
- Virksomhetens rolle i.f.t. kommunen og kommuneplan

Virksomhetens formål

- Komme klart fram hva som er kommunal tjenesteproduksjon eller forvaltning, og hva som er økonomisk virksomhet.

Eiers forventninger

- Formue- og kapitalforvaltning
- Verdibevaring og bærekraft
- Effektivitet
- Kvalitet og utvikling
- Konkurransen- og markedsforhold, herunder prisstruktur
- Virksomhetens økonomiske risikoprofil, herunder finansielle føringer og fullmakter
- Avkastning, utbytte og eieruttak

Hvordan styres virksomheten

- Oppfølging av målsettinger/rapportering
- Styringsorgan
- Oppfølging og informasjonsdeling, eiermøter
- Evt. oppdragsavtaler m.v.

Gjøvik kommune**KOMMUNENS PRAKSIS FOR BRUKERBETALING VED BRUK AV MULTIDOSE**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	23.02.17	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Svar – Gjøvik kommunes praksis for brukerbetaling ved bruk av multidose (brev av 26/1-17 fra Gjøvik kommune v/Helse og omsorg til kontrollutvalget)
2. Svar angående spørsmål om egenbetaling – Multidoseordningen (brev fra Fylkesmannen i Oppland til Gjøvik kommune)
3. Korrespondanse mellom Gjøvik kommune og Fylkesmannen i saken

Vedlagt:

Vedlegg 1

Vedlegg 2

Ikke vedlagt

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. **Gjøvik kommunes praksis synes å være i tråd med lovverket, dvs. at kommunen ikke tar egenandel for pakking av medisiner/multidose.**

SAKSOPPLYSNINGER:

Saken er en oppfølging av vedtak i forrige møte (19/1-17) i sak 08/2017 – Brukerbetaling ved bruk av multidose:

Kontrollutvalget ber rådmannen om en skriftlig redegjørelse om Gjøvik kommunes praksis for brukerbetaling ved bruk av multidose.

Bakgrunnen for saken var sak i Ringsaker kommune man, etter tilsyn fra Fylkesmannen i Hedmark, fikk påvist brudd på helselovgivningen pga. at det ble tatt brukerbetaling for pakking av multidose. Kontrollutvalget ønsker med bakgrunn i dette å undersøke praksis i Gjøvik kommune.

Vedlagt følger svar fra kommunalsjef Helse og omsorg. Som det fremgår av brevet fanget Gjøvik kommune opp problemstillingen når den oppstod i Ringsaker kommune og igangsatte egne undersøkelser for å bringe Gjøvik kommunes praksis i tråd med regelverket. Ut fra svaret fra kommunalsjefen er det all grunn til å tro at kommunens praksis er i tråd med lovverket.

Som det fremgår av korrespondansen mellom kommunen og Fylkesmannen i Oppland om saken gikk det nærmere to år fra spørsmålet blir reist (jan 2015) til rutiner blir iverksatt (senhøstes 2016).

Kontrollutvalget Gjøvik kommune
Kjetil Solbrekken

Deres ref.:

Vår ref.:
17/1116 - 1 / HHKO

Dato:
26.01.2017

Svar- Gjøvik kommunes praksis for brukerbetaling ved bruk av multidose

Gjøvik kommune, helse og omsorg, gjennomførte i 2010/2011 et pilotprosjekt i hjemmetjenesten, der hovedformålet var å øke sikkerheten og kvaliteten på legemiddelhåndteringen i tjenesten. I denne piloten dekket Gjøvik kommune omkostningene for pakking av multidoser for brukere som hadde vedtak om bistand til legemiddelhåndtering. Etter prosjektperioden ble dette videreført i alle hjemmebaserte tjenester. Den gang var det ikke mange kommuner i innlandet som hadde begynt med multidose, og det var stor usikkerhet rundt tolkningen av helse og omsorgstjenesteloven i flere kommuner når det gjaldt muligheten for å kreve egenbetaling for pakking, fra pasientene.

Gjøvik kommune valgte senere å innføre samme prosedyrer som Ringsaker kommune, der brukerne selv måtte betale for selve pakkingen av medikamentene. Parallelt tok tjenesten i januar 2015 kontakt med Fylkesmann og Helsedirektorat for å få vurdert kommunens praksis, og ba om veiledning på dette. Det endelige svaret på disse henvendelsene kom i august 2015, der det ble konkludert med at kommunen ikke har anledning til å kreve egenandel fra pasienter for denne tjenesten.

Helse og omsorg utarbeidet så nye prosedyrer knyttet til legemiddelhåndtering og multidose. Disse ble først klare og iverksatt senhøsten 2016. Det er beklagelig at dette ikke ble klart tidligere. Til orientering er også Fylkesmannen orientert om dette, og fylkesmannen anser saken som «ute av verden».

Hovedregelen er at medikamenter er et forhold mellom bruker, lege og apotek. I de tilfeller bruker har et vedtak fra Helse og omsorg i Gjøvik kommune om «nødvendig helsehjelp til medisinasministrering», og administrasjonsformen er multidose, betaler Gjøvik kommune for pakkingen av disse. Regelverket for offentlig anskaffelser har styrt kommunens bestilling av pakketjenester. Det er inngått en rammeavtale i Gjøvikregionen med Apotek 1 gruppen AS på dette. Avtalen omfatter også levering av multidoseruller til omsorgssentrene, og de hjemmebaserte tjenestene bringer legemidlene hjem til brukerne. Brukere som tidligere kjøpte sine medisiner fra andre apotek, har måttet bytte til Apotek 1 AS på grunn av innkjøpsordningen.

Alle avdelinger i de hjemmebaserte tjenestene har til enhver tid oversikt over de brukere som får sin multidose administrert av tjenestene. De mottar oversiktsliste fra apoteket over hvem de har pakket til, og tar utgangspunkt i denne for videre internkontroll i forhold til om brukerne har vedtak fra kommunen. Apotekene fakturerer Gjøvik kommune en gang pr måned for pakkingen, og brukerne betaler kun for sine medikamenter.

Gjøvik kommune søker HELFO om refusjon, og denne er på kr 500 per år per multidosebruker. Det benyttes egen blankett for «forenklet samleregning», og denne innbefatter bl.a. hvor mange brukere som omfattes av ordningen, navn og fødselsnummer på brukerne, hvilket apotek brukerne får multidose fra og hvilken måned i året den enkelte bruker startet med multidose.

Med hilsen

Heidi Koxvig Hagebakken
Kommunalsjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Vedlegg: 4stk, kommunikasjon med Fylkesmann

Mottakere

Kontrollutvalget Gjøvik
kommune

1 7 M 4 N / 2034887

Gjølmoikk

Nytt dokument

Fylkesmannen i Oppland

KOPI

Gjøvik kommune
Postboks 630
2810 Gjøvik
Att. Britt Grethe S. Hagen

Deres referanse

Vår referanse

Saksbehandler

Avdeling

2015/72-10 733.0 HDY

Helene Dypdal, tlf. 61 26 61 04

Helse- og sosialavdelingen

GJØVIK KOMMUNE	
Saksbeh:	Saksnr./doknr.
H50X	14/4285-7
18 AUG 2015	
Emnekode:	405
Objektkode:	

MOTTATT
17 AUG 2015
Gjøvik kommune, Frikset

Dato 14.8.2015

Svar angående spørsmål om egenbetaling – Multidoseordningen

Betaling for medisiner hjemme

Mange hjemmeboende har kommunal hjelp med medisiner. Det har vært vanlig at kommunen har ordnet med at pasienten får en ukedose. Mange av disse har også fått hjelp til å ta medisinen. Denne hjelpen er "helsetjenester i hjemmet" og omfattes av § 3-2 pkt. 6 a i helse- og omsorgstjenesteloven. For slike tjenester skal det fattes enkeltvedtak, jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 2-7 andre ledd.

De siste årene har dosetten blitt erstattet med multidosepakninger som pakkes av apotek for svært mange pasienter. Bruk av multidose innebærer at kommunen får frigitt fagressurser som ellers ville blitt brukt på istandgjøring av dosetter. Sykepleiere og andre vil dermed få mer tid til annen pasientbehandling. En annen ønsket målsetting med multidose er å redusere muligheten for feil i medisineringsen. I tillegg er kommunene gitt adgang til å få overført et årlig beløp fra staten for hver pasient som bruker multidose.

Kommunen skal bistå pasienter som har rett til utdeling av legemidler etter pasient- og brukerrettighetsloven. Så fremt pasientens rett oppfylles, står kommunen fritt til å velge hvordan utdelingen av legemidler utføres, enten ved multidose eller hjemmesykepleie.

Kostnadene med slike tjenester skal dekkes av kommunen, jf. forskrift om utgifter til helse- og omsorgstjenester av 16.12.2011 § 1, som har slik ordlyd: "Kommunen skal dekke kostnadene ved de helse- og omsorgstjenestene som den har ansvar for å yte eller sette i verk etter helse- og omsorgstjenesteloven."

Kommunen har likevel anledning til å kreve utgiftsdekning gjennom en egenandel fra pasientene i noen tilfeller. Dette er regulert i forskrift om egenandel for helse- og omsorgstjenester av 16.12.2011. Helsetjenester i hjemmet etter § 3-2 nr. 6 bokstav a er ikke nevnt i forskriften. Kommunen har derfor ikke adgang til å overføre noe av kostnadene med helsetjenester i hjemmet på pasienten.

Dersom kommunen inngår avtale med et apotek om pakking av multidose for en pasient i stedet for den vanlige bistanden med dosett, skal kommunen fremdeles dekke kostnaden, jf. redegjørelsen ovenfor. Tjenesten skal fremdeles være gratis for pasienten.

Dersom noen ikke har vedtak på hjelp til medisiner eller ikke fyller vilkårene for vedtak om dette, vil de kunne måtte betale for istandgjøring av multidose selv.

Som tilsyns- og klageorgan kan ikke Fylkesmannen gi noen anvisning på hvordan kommunene skal organisere tjenestene sine på dette området. Det er kommunens ansvar å sikre at ordningen fungerer og at ingen pasienter får utgifter eller egenandeler som det ikke er hjemmel til i lov eller forskrift. Dette bør fremgå av kommunens rutiner og kvalitetssystem.

Vi beklager at vi ikke kan være til ytterligere hjelp, men håper denne veiledningen kan være til nytte.

Med hilsen

Jens Fløtre e.f.
fung. avdelingsdirektør

Helene Dypdal
rådgiver

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.

Kopi til:

Gjøvik kommune v/ Eirik Antonsen

Gjøvik kommune**REGNSKAPSREVISJON: STATUS FOR REVISJON AV
KOMMUNEREGSKAPET FOR 2016**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	23.02.17	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Forskrift om kontrollutvalg	Vedlagt:
Nei
2. Veileder vedr. kontrollutvalgets tilsynsansvar overfor regnskapsrevisor
(Norges Kommunerevisorforbund, 2010)	Nei
3. Inngått oppdragsavtale mellom kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS	Nei

FORSLAG TIL VEDTAK:

Revisors informasjon om status i arbeidet med revisjon av kommuneregnskapet for 2016 tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

I tråd med avtale og fast praksis er Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor invitert til å orientere om status og fremdrift for arbeidet med revisjon av kommuneregnskapet.

Rapporteringen er den andre av tre faste rapporteringspunkter fra regnskapsrevisor til kontrollutvalget gjennom revisjonsåret.

Kontrollutvalgets lovpålagte oppgaver med regnskapsrevisjonen:

Kontrollutvalgets hovedoppgave med regnskapsrevisjon er i henhold til § 6 i forskrift om kontrollutvalg:

”å påse at kommunens årsregnskap og kommunale foretaks årsregnskap blir revidert på en betryggende måte, herunder å holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at dette foregår i samsvar med de bestemmelser som følger av lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk og kontrollutvalgets instruks, eller avtaler med revisor.

For å holde seg ”løpende oppdatert” er det etablert praksis med minimum tre samtaler med revisor i løpet av året:

1. Presentasjon av revisjonsplan/-strategi (normalt september)
2. Statusrapport (normalt februar)
3. Årsavslutning og presentasjon av revisjonsberetningen (normalt april)

Hyppighet på kommunikasjonen og innholdet i samtalene følger anbefalingen/veilederen på området, Norges Kommunerevisorforbunds din veileder om kontrollutvalgets tilsynsansvar overfor regnskapsrevisor.

Inngått avtale med revisor:

Det er stilt krav/forventninger til statusrapporteringen i oppdragsavtalen som er inngått mellom kontrollutvalget og revisor. Forventningene er formulert slik, jf. vedlegg 1 til avtalen:

- Formål/resultatkrav:
Kontrollutvalget får tilstrekkelig informasjon til å vurdere at revisjonen av kommunens årsregnskap gjennomføres på en betryggende måte.
- Statusrapporteringen bør omfatte:
 - Vesentlige revisjonsaktiviteter og resultatet av disse, herunder status i «Risikofaktorer til oppfølging»
 - Revisjon av internkontrollen, herunder kartlegging, testing og vurdering av rutiner og prosesser
 - Oppfølging av evt. nummerert brev
 - Eventuelle endringer i revisjonsplan/-strategi, herunder endring i risikoforhold
 - Fremdrift i revisjonsarbeidet
 - Informasjon om kommunikasjon mellom revisor og kommunen

Faser i revisjonsarbeidet:

Regnskapsrevisjonen kan inndeles i tre faser:

1. I **planleggingsfasen** (ca. mai - september) vurderes de største regnskapspostene ut fra risiko- og vesentlighetsforhold basert på revisors kunnskap om og erfaring med oppdraget. Her tar revisor stilling til hvordan vi skal utføre revisjonen for å kunne bekrefte at årsregnskapet ikke inneholder vesentlige feil eller mangler. I planen inngår også hvordan den økonomiske internkontrollen skal gjennomgå og eventuelt testes. I tillegg til den rent økonomiske virkningen av eventuelle feil, søker man også å ta hensyn til allmennhetens behov for informasjon knyttet kommunens årsplan og årsbudsjett. Revisjonsplan/-strategi presenteres for kontrollutvalget.
2. I **gjennomføringsfasen** (ca. september - februar) kartlegges og vurderes normalt internkontrollen først. Revisjon som direkte gjelder bekreftelse av regnskapsposter, gjøres gjerne etterpå og normalt mot slutten av året i forbindelse med regnskapsavslutningen. Kontrollutvalget informeres om arbeidet (statusrapportering).
3. I **avslutningsfasen** (ca. februar - april) utføres kontroller rettet mot årsavslutningen og det konkluderes det på utført arbeid, herunder hvorvidt det er utført tilstrekkelig revisjon. Revisjonsberetning avlegges (frist 15/4). Ofte lages det også et årsavslutningsbrev til rådmannen. Revisor deltar i forbindelse med kontrollutvalgets behandling av årsregnskapet og presenterer revisjonsberetningen og de avsluttende konklusjonene.

Gjøvik kommune**INVITASJON TIL SAMARBEID OM FELLES
KARTLEGGINGSPROSJEKTER**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	23.02.17	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

(ingen)

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Invitasjon fra kontrollutvalget i Vestre Toten kommune om å delta i en felles kartlegging/forundersøkelse innenfor områdene «informasjonssikkerhet» og «barnevern» tas til orientering.
2. Invitasjonen følges opp slik:
 - **Informasjonssikkerhet:**
Rådmannen inviteres til å orientere om det regionale samarbeidet omkring informasjonssikkerhet og presentere gjennomføring og resultater fra kommunens internrevisjon på området.
 - **Barnevern:**
Invitasjonen vurderes på nytt etter at forslag om etablering av felles barneverntjeneste i Gjøvikregionen er avklart.

SAKSOPPLYSNINGER:**Fakta:**

Kontrollutvalget i Vestre Toten kommune har gjennom sitt arbeid med ny plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll 2016-2019 identifisert områder de mener er egnet for felles

kartlegging/forundersøkelse i Gjøvikregionen. Med bakgrunn i dette inviteres de øvrige kontrollutvalgene i regionen til å vurdere nytteverdien av felles kartleggingsprosjekt innenfor følgende områder:

- **Informasjonssikkerhet**
- **Barnevern**

Vurdering:

Nedenfor følger enkelte forhold det er greit å ha med i forbindelse med drøftingen av saken:

- **Vedr. informasjonssikkerhet:**
Informasjonssikkerhet er et prioritert tema i kontrollutvalgets plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019. Dette er beskrevet slik i planen:

Informasjonssikkerhet:

Hovedbegrunnelse for valg av området:

- *Vesentlig område for kommunen, da bruk av IKT benyttes i større eller mindre grad innenfor alle tjenesteområder.*
- *Svikt kan få store konsekvenser, både personlig for den som rammes (svikt i håndtering av personopplysninger) og for kommunens omdømme*

Aktuelle tema:

- *Etterlevelse av personopplysningsloven.*

Sekretær har forstått det slik at informasjonssikkerhet er også et prioritert tema som diskuteres i felles rådmannsmøte i regionen. Dersom kontrollutvalget skal foreta seg noe bør det kartlegges nærmere hva det jobbes med regionalt.

Kontrollutvalget er tidligere orientert om at det er gjennomført en internrevisjon i Gjøvik kommune (i regi av rådmannen) innenfor temaet informasjonssikkerhet. Kontrollutvalget har vedtatt å be om en presentasjon av dette arbeidet. Dette vedtaket er ikke fulgt opp pr. d.d. Før kontrollutvalget involverer seg i en regional kartlegging på området bør det innhentes informasjon om resultatene fra internrevisjonen.

- **Vedr. barnevern:**
Som kjent gjennom media er det, i kjølevannet av utfordringer i Land barneverntjeneste, lansert et forslag om en felle barnevernstjeneste i Gjøvikregionen. Et eventuelt utredningsarbeid i den forbindelse kan gjøre det mindre aktuelt for kontrollutvalgene å foreta kartlegginger. På den annen side kan det argumenteres med at det i en slik situasjon kan øke nytteverdien av at kontrollutvalgene gjennomfører en kartlegging. Uansett bør dette avklares med kommunene/rådmennene før igangsetting.
- **Vedr. kontrollutvalgets budsjett/økonomi:**

Kontrollutvalget har følgende til disposisjon for 2017, jf. inngått oppdragsavtale med Innlandet Revisjon IKS:

Bestilte revisjonstjenester			
Erfaringer fra FR/SK	50	1020	51000
Forvaltningsrevisjon	460	1020	469200
Selskapskontroll	0	1020	0
SUM	510	1020	520200

Følgende er bestilt til gjennomføring i 2017 pr. d.d:

- Oppfølging etter Helsetilsynets rapport (KU-sak 70/16)
- Forvaltningsrevisjonsprosjekt: Kommunens rusomsorg (KU-sak 78/16)
- Gjennomgang av feil i utbetaling av tilskudd til private barnehager + kartlegging av bruk av regneark (KU-sak 76/16)
- Opplegg for medarbeiderundersøkelse Gjøvik Krisesenter (KU-sak 02/17).

Uten at man helt vet omfanget av bestillingene, er det åpenbart at kontrollutvalget har lite til nye prosjekter 2017. Dette tilsier at man må vurdere grundig eventuelt nye bestillinger.

Gjøvik kommune**NOU 4:2016 – NY KOMMUNELOV**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	13.10.16 (utsatt) 23.02.17	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Høringsuttalelse til NOU 4:2016 (fra fem kontrollutvalgssekretariater i Oppland og Hedmark)	Vedlegg 1
2. NOU 4:2016 Ny kommunelov	Ikke vedlagt

FORSLAG TIL VEDTAK:

Forslag til ny kommunelov, avgrenset til foreslåtte endringer av betydning for egenkontroll, tilsyn og revisjon, tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Kommunelovutvalget la våren 2016 frem en omfattende utredning om endringer i kommuneloven.

Forslaget til ny kommunelov ([NOU 2016:4 Ny kommunelov](#)) inneholder en rekke forslag til endringer av dagens lov, og det tas sikte på at ny lov skal være på plass før neste kommune- og fylkestingsvalg.

Selve NOUen er et dokument på 480 sider og er ikke vedlagt saken. Overfor kontrollutvalget avgrenses saken til en orientering om foreslåtte endringer av betydning for kontrollutvalg og revisjon.

Høring til lovforslaget ble gjennomført høsten 2016. Fem kontrollutvalgssekretariater i Oppland og Hedmark står bak en egen høringsuttalelse (se vedlegg 1).

Nedenfor følger en kort gjennomgang av noen av forslagene som har betydning for revisjon og tilsyn:

Foreslåtte endringer om kontrollutvalg

Kontrollutvalg og revisjon omtales i lovforslagets sjuende del. Blant de foreslåtte endringene inngår at **kontrollutvalget skal ha minst fem medlemmer**. Lovutvalget har ikke villet foreslå en lovfesting av hvem/hvilken gruppering som bør ha ledervervet i kontrollutvalget.

Det foreslås endrede **valgbarhetsbestemmelse** til kontrollutvalget. Personer som sitter i ledende stillinger, eller er medlem/varamedlem til styret eller bedriftsforsamling i selskap som kommunen har eierinteresser i, vil etter forslaget ikke bli valgbare. Personer med tilsvarende posisjon i regionråd eller et kommunalt oppgavefellesskap, vil etter forslaget heller ikke bli valgbare til kontrollutvalget.

Det foreslås også at kontrollutvalget skal gis rett til å bestille undersøkelser i selskap/andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen eller fylkeskommune.

Undersøkelsesretten er begrenset til opplysninger som er nødvendig for å kunne kontrollere at virksomheten oppfyller kontraktsforpliktelsene.

Når det gjelder administrasjonssjefens (foreslått benevnt **kommunedirektøren**) uttalerett i kontrollutvalgets saker til kommunestyret er det presisert at dette gjelder kontrollsaker.

Kontrollutvalgssekretariatet

Deler av bestemmelser rettet mot kontrollutvalgets sekretariat, og som i dag ligger i forskrift om kontrollutvalg, foreslås tatt inn i lovteksten.

Under henvisning til evalueringsrapporten om effekter av lovendringen om revisjon og kontrollutvalg (desember 2014) foreslår utvalget å klargjøre grensegangen mellom hva som *kan* utføres av kontrollutvalgssekretariat og hva som *må* betraktes som revisjon. Som et ledd i dette foreslås at **eierskapskontroll blir definert som revisjon**. Dette medfører at oppgaven ikke lenger skal kunne utføres av kontrollutvalgssekretariatet.

Utvalget foreslår ikke å stille kompetansekrav til kontrollutvalgets sekretariat. Imidlertid understrekes betydningen av at kontrollutvalgene har et kompetent sekretariat. Sekretariatet skal påse at sakene som legges fram for utvalget er forsvarlig utredet. Det pekes i den forbindelse på at kontrollutvalget er, og skal være, et lekmannsorgan, og at utvalget skal føre tilsyn med profesjonelle aktører, og derfor trenger et kompetent sekretariat. I forslaget gis det imidlertid uttrykk for at å gi en lovbestemmelse om kompetansekrav vil være «en for sterk inngripen i det kommunale selvstyret».

Revisjon

Det foreslås også en **rekke endringer knyttet til revisjon**. En del av det som i dag er regulert i forskrift om revisjon foreslås tatt inn i lovteksten. I merknadene til forslaget om forvaltningsrevisjon er formuleringen om årlig forvaltningsrevisjon tatt ut, uten at det dermed er et ønske om mindre forvaltningsrevisjon.

Begrepet god kommunal revisjonsskikk videreføres. Denne skikken skal bygge på utviklingen i revisjon av offentlig sektor både nasjonalt og internasjonalt. Det pekes også på at vesentlighetsvurderinger i stat og privat næringsliv er ulik den vurderingen som må foretas for kommunal sektor.

I utredningen legges det grunn at «kontrollen med økonomiforvaltningen i kommunesektoren har blitt redusert etter 2004. Etter utvalgets vurdering er dette en svekkelse av en sentral side ved egenkontrollen som ikke er ønskelig.» **Innholdet i lovbestemt regnskapsrevisjon er derfor foreslått utvidet ved at «forenklet etterlevelserevisjon med økonomiforvaltningen» innføres**

som en obligatorisk del, og at revisor skal avgi en egen uttalelse til kontrollutvalget om resultatet av kontrollen. Rapporten skal iht. forarbeidene avgis med moderat sikkerhet.

I revisjonsberetningen skal revisor uttale seg om vesentlige budsjettavvik. Det foreslås at denne uttalelsen ikke bare skal omhandle vesentlige avvik fra budsjettets talldel, men at den i tillegg skal omfatte vesentlige forhold som ikke har budsjettgjennomføring og om vesentlige mangler i gjennomføringen av vedtak.

Uttalelsen om vesentlige mangler ved gjennomføringen forutsettes gitt med moderat sikkerhet (negativ bekreftelse).

Det foreslås ikke å innføre en sertifiserings- og tilsynsordning for revisorer. Derimot foreslås det å opprette et **nasjonalt organ for kvalitetskontroll**. Forslaget er ikke tatt inn i lovteksten, men departementet bes om å administrere ordningen. Det antydes en ordning der departementet nedsetter en nemnd som skal forestå kontrollen.

Det er ikke foreslått noen endringer i kompetansekrav verken for oppdragsansvarlig regnskapsrevisor eller forvaltningsrevisor.

Intern kontroll

Utvalget foreslår en mer omfattende formulering om internkontroll. Formuleringen er ment å erstatte interkontrollreguleringer i særlovgivningen. Det foreslås også å lovfeste at internkontrollen skal dokumenteres, og at det skal avgis en årlig rapport til kommunestyret.

Økonomibestemmelsene

På økonomiområdet, lovforslagets femte del, foreslår utvalget at kommunene skal utarbeide et **samlet regnskap for den juridiske enheten**. Det er altså ikke snakk om et konsernregnskap, men avgrenset til å gjelde regnskap for kommunekassen, foretakene og ev. andre regnskapsenheter, som f.eks. lånefond og interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt (kommunale oppgavefellesskap).

Det innføres et nytt begrep «**kommunalt oppgavefellesskap**» som antas å være interkommunalt samarbeid som er organisert etter dagens kommunelov § 27.

Høring NOU 2016:4 - Ny kommunelov

Vi viser til høringsbrev datert 04.04.16, om NOU 2016:4 Ny kommunelov. Dette er en felles høringsuttalelse fra

- Kontrollutvalgssekretariatet Innlandet
- Kontrollutvalgstjenester AS
- Sekretær Kontrollutvalgene i Nord-Gudbrandsdal
- Sekretariat for kontrollutvalget i Sør-Østerdal
- Glåmdal sekretariat IKS

I vår høringsuttalelse vil vi benevne kommune og fylkeskommune som kommuner, og kommunestyre og fylkesting som kommunestyre. Vi har først og fremst noen kommentarer til det som går fram av NOUen, men knytter også noen kommentarer direkte til enkelte lovforslag.

Kapittel 23 Kontroll og tilsyn med kommunene

23.1 Innledning

Kapittel 23 skal gi en overordnet beskrivelse av kontroll- og tilsynsordninger med kommunen. Vi mener at kapitlet burde vært mer utdypet i forhold til sekretariatet. Dette ville gitt et bedre bakteppe for å forstå kontrollutvalgenes arbeid.

Lovendringen i 2004 innebar bl. a at kontrollutvalgene fikk et uavhengig sekretariat, og førte til at kontrollutvalgenes arbeid har endret seg mye. Lovendringen førte til at utvalgene nå jobber etter en bestiller- utførermodell. Utvalgene behandler mange flere saker, og har tatt mange flere kontrollformer i bruk sammenlignet med tiden før, da revisor i hovedsak var sekretær for utvalget. Revisors rolle endret seg også med innføring av profesjonelt sekretariat. Revisor er etter dette en leverandør som handler på bestilling fra kontrollutvalget.

23.2 Ekstern og intern kontroll

I 6. avsnitt står det at «Det faglige grunnlaget i denne kontrollen ivaretas av revisjonen». Her burde sekretariatets arbeid også vært beskrevet. Det er sekretariat som saksbehandler sakene til kontrollutvalget, lager forslag til innstilling/vedtak og gir råd til utvalget i faglige spørsmål knyttet til kontroll og tilsyn. Revisjonen er en leverandør og utfører på bestilling fra kontrollutvalget.

23.3 Egenkontroll

I 4. avsnitt beskrives at kontrollutvalget trenger bistand til å gjennomføre den løpende kontrollen med den kommunale forvaltningen og at «Til å hjelpe seg har kontrollutvalget en faglig uavhengig revisjon». Sekretariatet er ikke nevnt i denne beskrivelsen noe som er en svakhet. Den løpende kontrollen består i hovedsak av at sekretariatet på vegne av kontrollutvalget ber om orienteringer og

informasjon på ulike felt, legger opp saker til orientering i utvalget, virksomhetsbesøk og oppfølging av revisjonsrapporter o.l. Sekretariatet er kontrollutvalgets rådgiver og diskusjonspartner i alle saker som utvalget tar opp.

23.5 Statsforvaltningskontroll og egenkontroll

Det er positivt at det foreslås et sterkere koordineringsansvar fra fylkesmannens side for å unngå unødvendig belastning på kommunene. Vi stiller spørsmål ved om de foreslåtte virkemidler vil bli sterke nok for å faktisk redusere statlig kontroll.

Dialog med fylkesmannen om tilsyn og kontroll bør skje mellom kontrollutvalg ved sekretariat og fylkesmannen. Dette er den mest praktiske måten å få til en koordinering.

23.7 Viktigste utfordringer

Vi støtter forslaget om at kommunen ved kontrollutvalget skal ha en mulighet til bedre kontroll med selskaper som kommunen er deleier i sammen med private aktører. Vi støtter lovforslagets understreking av behovet for å styrke rolleforståelsen i arbeidet med kontroll og tilsyn.

Kapittel 25 Kontrollutvalget og kontrollutvalgssekretariatet

25.1.1 Innledning

Vi støtter utvalgets forslag om å øke minimumskravet til antall medlemmer i kontrollutvalget fra tre til fem.

25.1.4.3 Utvalgets vurderinger

Vi støtter utvalgets forslag om å endre valgbarhetsreglene for medlemmer med ledende stilling, styreverv eller er medlem av bedriftsforsamling i et selskap.

25.3 Kontrollutvalgssekretariatet

Utvalget legger til grunn at «et faglig kompetent og velfungerende sekretariat er viktig for et uavhengig og godt arbeidende kontrollutvalg». Vi anser dette som vesentlig, men synes ikke det gjenspeiles i utredningen. Sekretariat for kontrollutvalg ble lovpålagt i 2004. Kontrollutvalgenes arbeid har endret seg mye fra den tiden revisor var sekretær for utvalget. Utvalgene behandler flere saker, og de har tatt mange flere kontrollformer i bruk. Kontrollutvalgene som organ har økt sin status og kvalitet etter innføringen av uavhengige sekretariat. Vi frykter at en "nedgradering" av sekretariatsrollen, både i form av oppgaver og uavhengighet, kan føre til dårligere internkontroll i kommunene og fylkeskommunene.

25.3.4.2 Sekretariatets oppgaver

I lovforslaget fremstilles kontrollutvalgets sekretariat som et rent «møtetilretteleggingsorgan» på samme måte som møtesekretærorganet ellers i det kommunale system. Dette er en alt for snever fremstilling, sekretariatene har en mye mer omfattende rolle. Det er kontrollutvalgene som i detalj bestemmer hva sekretariatet skal utføre. Selv om sekretariatenes oppgaver og profil er noe forskjellig, utfører de fleste er følgende arbeidsoppgaver (jf. Deloitte's utredning):

- Saksbehandling
- Utredning
- Administrasjon
- Rådgivning
- Koordinering/bindeledd

Sekretariatet skal dekke utvalgets behov for faglige ressurser, være utvalgets operative ledd, foreta utredning av for eksempel valg av revisjonsordning, påse at kontrollutvalgets saker er forsvarlig

utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt, i tillegg til å være et møtetilretteleggingsorgan. Vi henviser i denne forbindelse til blant annet § 20 i någjeldende forskrift om kontrollutvalg.

Utvalget forsøker å trekke en grense mellom revisjonens oppgaver ved forvaltningsrevisjon og sekretariatsoppgaver i dette kapitlet, noe de ikke lykkes med. Vi vil foreslå at den internasjonale definisjonen på revisjon NS-EN ISO 9000:2000 legges til grunn: «Systematisk, uavhengig og dokumentert prosess for å fremskaffe revisjonsbevis og bedømme det objektivt for å bestemme i hvilken grad kriterier for revisjon er oppfylt». Etter vår oppfatning må begrepet «systematisk» i denne sammenhengen bety at man følger bestemte revisjonsstandarder. Enhver vurdering av et faktum eller av om en lov er brutt, kan derfor ikke defineres som en revisjonshandling.

I 4. avsnitt står det: *«Etter utvalgets mening har ikke sekretariatet anledning til å innhente informasjon og vurdere det opp mot et regelverk, vedtak e.l. Dette vil etter utvalgets forslag være å utføre revisjon, og dermed en oppgave for revisor.»* Vi mener at dette utsagnet ikke kan være riktig. Det finnes tilfeller hvor nettopp dette er sekretariatets mandat, som f.eks. ved vurdering av valg av revisjonsordning og konkurranseutsetting av revisjon. Et annet område er habilitetsvurderinger. Formuleringen som benyttes i 4. avsnitt definerer revisjon altfor vidt, og vi mener at kontrollutvalget selv må vurdere hvordan oppgaver som ikke faller inn under definisjonen revisjon skal løses og av hvem.

I 6. avsnitt argumenterer utvalget for at sekretariatet ikke skal vurdere om revisors leveranser til utvalget holder faglig kvalitet. Det virker motsigende å vise til gjeldende rett om at sekretariatet skal påse at saker som skal behandles i kontrollutvalget, er forsvarlig utredet, og samtidig hevde at det vil være svært krevende for et sekretariat å foreta en vurdering av kvaliteten på produktet som leveres fra revisjonen. Utvalget skriver riktignok at dersom det er åpenbare mangler ved produktene som revisor leverer, må likevel sekretariatet si fra om dette. Vi vil hevde at det ikke er mulig å gjøre en vurdering av «åpenbare mangler» uten å vurdere revisors arbeid mot eksempelvis standarden på området, RSK 001.

Det samme paradokset oppstår når utvalget skriver at sekretariatets oppgave i hovedsak skal være å sikre at produktet fra revisjonen er i samsvar med kontrollutvalgets bestilling: Det er vanskelig å vurdere om en bestilling er besvart uten for eksempel å vurdere metoden som revisjonen har benyttet for å få svar på bestillingen. Dette må også ses i lys av påse-ansvaret sekretariatene bistår kontrollutvalgene med.

Vi vil også påpeke at det er sekretariatet som skriver innstillingen i disse som i andre saker.

25.3.4.3 Kompetansekrav

Det argumenteres for å innføre kompetansekrav til sekretariatet. Utvalget konkluderer med at det ikke bør innføres kompetansekrav, og begrunnelsen er at dette vil innebære en for sterk inngripen i det kommunale selvstyret. Vi mener det er viktig med god kompetanse i sekretariatet og foreslår at dette utredes nærmere.

Kapittel 26 Revisjon

26.2.3.5 Regnskapsrevisjon og kontrollutvalgets ansvar for forenklet etterlevelserevisjon

Lovutvalget foreslår at etterlevelserevisjon skal være en sentral kontrollform i kommunal sektor og at regnskapsrevisor skal ha utvidede oppgaver på økonomiområdet. I utredningen skriver utvalget at dette skal være en forenklet kontroll. Oppgaven slik den er beskrevet i lovforslaget (§ 24-9), er imidlertid svært omfattende. Det er vanskelig å se for seg at oppgaven vil kunne løses innenfor de rammer som i dag stilles til disposisjon for regnskapsrevisjon i kommunene.

26.2.3.6 Andre spørsmål

Skriftlige påpekninger fra regnskapsrevisor (nummererte brev)

Kommunelovutvalget foreslår at nummererte brev i utgangspunktet skal rettes direkte til kommunedirektøren. Dette er en innskrenkning av kontrollutvalgets mandat. Det framstår som lite hensiktsmessig å gjøre adressering av nummererte brev til en løpende vurdering avhengig av forholdet det rapporteres om. Når det er opp til revisors vurdering vil vi få en svært uklar bestemmelse, og noe som kan føre til svært ulik praksis. Vi støtter ikke dette forslaget.

Vi mener at nummererte brev skal gå til den som forestår løpende tilsyn av den kommunale forvaltningen, det vil si kontrollutvalget, slik bestemmelsen er i dag. Dette er en ordning har vi god erfaring med.

Sekretariatene konstaterer at revisor har svært ulik praksis når det gjelder nummererte brev. Vi støtter derfor utvalgets forslag om at «revisor årlig må utarbeide en oppsummering av de nummererte brev som er sendt gjennom året». I gjeldende rett har kontrollutvalget et ansvar for å følge opp påpekninger i nummererte brev. Dette er ikke tatt inn i lovutvalgets forslag.

26.4 Sertifisering av revisor. Nasjonal kvalitetskontroll

Vi støtter utvalgets forslag om en nasjonal ordning for kvalitetskontroll med revisorer i kommunesektoren.

Kapittel 27 Kommunenes styring og kontroll med ekstern virksomhet

27.3 Innsynsrett i selskaper og lignende som utfører oppgaver for kommunen

Vi slutter oss til utvalgets vurderinger. Lovendringene som foreslås her vil styrke den politiske kontrollen med ekstern virksomhet.

27.4.1 Innledning

Lovutvalget mener det eksisterende regelverket for selskapskontroll i kommuneloven i utgangspunktet fungerer etter hensikten sin, og ser derfor ikke at det foreligger behov for store endringer i regelverket. Utvalget foreslår likevel å gjøre eierskapskontroll til en oppgave for revisjonen. Utvalget mener at dette forslaget skal føre til en klarere rollefordeling mellom sekretariatet og revisjonen samt forhindre dobbeltrolleproblematikk knyttet til sekretariatets arbeid. Vi støtter dette forslaget for å rendyrke bestiller-utførermodellen.

Noen kommentarer til lovforslag i kapittel 32 i NOU 2016:4

Kapittel 23. Kontrollutvalg

§ 23-2, § 23-3 og § 23-4

Vi har registrert at selskapskontroll er fjernet fra lovforslaget og erstattet med eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskaper. Vi har også registrert at det foreslås en felles plan for forvaltningsrevisjon i kommunens og fylkeskommunens virksomhet og i deres selskaper, samt en egen plan for eierskapskontroll. Etter vår oppfatning har det liten hensikt å lage en egen plan for

eierskapskontroll. Som det bl.a. står i «Kontrollutvalgsboken» side 61: «Praksis tilsier at det er en glidende overgang mellom disse to hovedkategoriene (*dvs. eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon, vår kommentar*), og at det i enkelte tilfeller kan være vanskelig å skille mellom hva som inngår i hver av disse kategoriene». Det virker derfor uhensiktsmessig å legge kontroller knyttet til selskaper i forskjellige planer, selv om eierskapskontrollen rettes mot selve eierskapet og ikke selskapet.

Vi mener videre at selskapskontrollbegrepet fortsatt skal beholdes, at tittelen på § 24-4 endres til «Plan for selskapskontroll».

Vi foreslår videre at det legges inn et nytt punkt i § 23-2 som sier at kontrollutvalget skal påse at kommunen har ordnet sin eierstyring i tråd med kapittel 27. Dette er ikke nødvendigvis en revisjonsoppgave, men kan også utføres av sekretariatet.

§ 23-3 og § 23-4:

Det står ikke konkret nevnt i disse paragrafene hvem som skal lage plan for forvaltningsrevisjon og plan for selskapskontroll/eierskapskontroll, men etter vår oppfatning bør rollene tydeliggjøres med hensyn til bestiller- og utførermodellen. Slik det står i loven, er ansvaret lagt på kontrollutvalget, og det er riktig, men det bør utdypes at det er kontrollutvalgets sekretariat som har «regien» på dette. Hvis revisjonen både skal tilrettelegge grunnlaget for bestillingen og utføre bestillingen blir dette uklart i forhold til rollene. Det er selvsagt ikke noe i veien for at sekretariatene får bistand både fra kommunedirektøren, revisjonen og andre, men da er dette opp til sekretariatet å be om.

Hedmark/Oppland 6.10.16

Kontrollutvalgssekretariatet Innlandet
Kontrollutvalgstjenester AS
Sekretær Kontrollutvalgene i Nord-Gudbrandsdal
Sekretariat for kontrollutvalget i Sør-Østerdal
Glåmdal sekretariat IKS

Gjøvik kommune**REFERATSAKER**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	23.02.17	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:	
1. Orientering om henvendelse til kontrollutvalget vedr. PP-tjenesten vedr. vedtak om frister for sakkyndige vurderinger mv.	Muntlig orientering
2. Informasjon om spørreundersøkelse vedr. det kommunale risikobildet	Vedlegg 1
3. Informasjon om igangsatt forvaltningsrevisjonsprosjekt – tilskudd til private barnehager.	Vedlegg 2
4. Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor sin uavhengighet (4 egenvurderinger fra Innlandet Revisjon IKS)	Vedlegg 3 a) – d)
5. Diverse avisartikler	Vedlegg 4
6. Møtegodtgjøring kontrollutvalget (forsinket utbetaling av møtegodtgjøring for 2. halvår 2016, feil i satser, ny rutine og utbetaling etter hvert møte)	Muntlig orientering
7. Status for flytting fra rådhuset til Øvre Torvgate – møterom mv. i nytt rådhus	Muntlig orientering
8. Neste møte: Tidspunkt/saksliste	Muntlig orientering

FORSLAG TIL VEDTAK:**Referatsakene tas til orientering.**

Vedlegg 1

Fra: "Sollid, Maja Finnes (NO - Bergen)" <msollid@deloitte.no>

Dato: 16. januar 2017 kl. 12.49.34 CET

Til: "Sollid, Maja Finnes (NO - Bergen)" <msollid@deloitte.no>

Emne:

Informasjon om spørreundersøkelse vedrørende KS sin kartlegging av det kommunale/fylkeskommunale risikobildet

Til kontrollutvalgsledere

KS (Kommunesektorens organisasjon) ønsker å få oversikt over det kommunale og fylkeskommunale risikobildet. Alle kommuners og fylkeskommuners vedtatte planer for forvaltningsrevisjon vil ligge til grunn for dette arbeidet. KS har bedt Deloitte om å bistå med å gjennomføre denne kartleggingen. Vi har samlet inn vedtatte planer for forvaltningsrevisjon, og vil nå å sende ut en **spørreundersøkelse** til alle landets kontrollutvalgsledere for å få informasjon om arbeidet med plan for forvaltningsrevisjon for denne valgperioden.

Spørreundersøkelsen vil bli sendt ut om kort tid på epost ved hjelp av Questback. I eposten som blir sendt ut vil dere får en lenke til spørreundersøkelsen. Fristen for å svare på undersøkelsen vil være en uke etter at undersøkelsen er mottatt. Det kan være greit å ha plan for forvaltningsrevisjon tilgjengelig når en svarer på spørsmålene, men det er ikke nødvendig.

Vi håper at dere vil svare på undersøkelsen. Vi regner med at det vil ta ca. 10 minutter å svare på den. Hvis dere har spørsmål om undersøkelsen ta gjerne kontakt med prosjektleder Birte Bjørkelo (bbjorkelo@deloitte.no) eller prosjektmedarbeider Maja Finnes Sollid (msollid@deloitte.no)

Takk for hjelpen.

Mvh

Maja Finnes Sollid

Consultant | RA

Deloitte AS

Damsgårdsveien 135, 5892 Bergen

Tel/Main: +47 23 27 90 00 | Mobile: +47 411 72 337

msollid@deloitte.no | www.deloitte.no

--

Deloitte

VEDlegg 2
Rev

Innlandet Revisjon IKS

Lillehammer, 15. desember 2016

J.nr./Referanse: 2016-911/RG

Gjøvik kommune
v/rådmannen

INFORMASJON OM FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT – TILSKUDD TIL PRIVATE BARNEHAGER

Kontrollutvalget vedtok i sak 76/2016 i møte 1. desember 2016 å engasjere Innlandet Revisjon IKS til å foreta en undersøkelse med bakgrunn i feil utbetaling av tilskudd til private barnehager. Oppdraget til revisjonen er en oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 143/16 der kontrollutvalget ble bedt om å «gå grundig inn i sakens ulike sider.»

Gjennom kontrollutvalgets vedtak er revisjonen bedt om følgende:

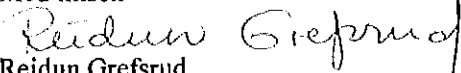
- Foreta en grundig kartlegging og beskrivelse av hva som er skjedd, årsaken til at feilen oppstod og hvordan kvalitetssikrings- og kontrollrutiner har fungert.
- Kartlegging og vurdering av nye rutiner på området, herunder kontroll med at det benyttes korrekt prisjustering i beregningene.
- Kartlegging av kommunens bruk av regneark som benyttes som grunnlag for vesentlige inntekter og utgifter i kommunens regnskaper.

Revisjonen ønsker å igangsette arbeidet nå med gjennomføring i løpet av vinteren 2017. Revisjonen vil gjennomføres som et mindre forvaltningsrevisjonsprosjekt med Reidun Grefsrud som oppdragsansvarlig. Forvaltningsrevisor vil samarbeide med regnskapsrevisor Unn Romundgard i gjennomføringen av prosjektet.

Vi vil be om et møte med kommunen over nyttår. Vi ønsker imidlertid å innhente noe dokumentasjon før jul når det gjelder kommunens beregninger for 2015 og 2016 med gammelt og nytt regneark. I den forbindelse ber vi om en kontaktperson vi kan forholde oss til. Kontaktperson hos Innlandet Revisjon IKS er Unn Romundgard, tlf 61130361/48279957. Undertegnede kan eventuelt også kontaktes.

Rådmannen vil få rapportutkast til uttalelse før endelig rapport sendes kontrollutvalget.

Med hilsen

Reidun Grefsrud
Oppdragsansvarlig revisor
Reidun.Grefsrud@irev.no
61289096/95136962

Hovedkontor:
Postadr.: Postboks 988
2626 Lillehammer
Tlf 61289080 Faks 61289081
E-post: postmottak@irev.no

Avdeling Gjøvik:
Studievegen 7
2815 Gjøvik
Tlf. 61130350 Faks 61130350

Firma:
www.irev.no
Besøksadresse: Kirkeg. 76
2609 Lillehammer
Org. nr. 987769386MVA
Bank 16041146927

Innlandet Revisjon IKS

Vedlegg
Rev 3a

Lillehammer, 06.01.2017
J.nr./Referanse: 2017-035 /BH

Til kontrollutvalget i:

- Gjøvik kommune
- Østre Toten kommune
- Vestre Toten kommune
- Jevnaker kommune
- Lunner kommune
- Gran kommune
- Søndre Land kommune
- Nordre Land kommune

Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet – (Sett inn navn på OA-revisor her.)

BJØRGE HAGEN

Innledning

I henhold til forskrift om revisjon (revisjonsforskriften) § 12 skal oppdragsansvarlig revisor for kommuner ha ført en hederlig vandel. Oppfølging av dette kravet tilligger kontrollutvalget, jmfør merknader til nevnte bestemmelse.

I følge revisjonsforskriften § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Lovgivningsmessige krav til revisors uavhengighet

Følgende fremgår av kommuneloven § 79:

Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Som nærstående regnes

- a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapsliknende forhold
- b) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken, og deres ektefeller eller personer som de bor sammen med i ekteskapsliknende forhold og
- c) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken til en person som nevnt under bokstav a

Krav til uavhengighet er nærmere spesifisert i revisjonsforskriften § 13.

- Revisor kan etter denne forskrift ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget.
- Revisor kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i.

Hovedkontor: Postadr.: PB 988 2626 Lillehammer Tlf 61289080 Faks 61289081 E-post: postmottak@rev.no	Avdeling Gjøvik: Studievegen 7 2815 Gjøvik Tlf. 61130350 Faks 61130360	Firma: Besøksadresse: Kirkeg. 76 2609 Lillehammer Org. nr. 987769386MVA Bank 16041146927
--	--	---

- Revisor kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det følgende begrensninger ved gjennomføring av oppgaver, jf. revisjonsforskriften § 14:

- revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
- revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
- revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstoloven.

Hovedreferanse:

Kommuneloven § 79

Revisjonsforskriften kap. 6

ISA 200 - Overordnede mål for den uavhengige revisor og gjennomføringen av en revisjon i samsvar med revisjonsstandardene pkt. 14

ISA 220 - Kvalitetskontroll av revisjon av regnskaper pkt 11

ISA 300 - Planlegging av revisjon av et regnskap pkt. 7

Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet i forhold til kommunene Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Jevnaker, Lunner, Gran, Søndre Land og Nordre Land:

Pkt 1: Ansettelsesforhold	<i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Innlandet Revisjon IKS.</i>
Pkt 2: Medlem i styrende organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som disse kommunene deltar i.</i>
Pkt 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Pkt 4: Nærstående	<i>Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til disse kommunene som har betydning for uavhengighet og objektivitet.</i>
Pkt 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	Før slike tjenester utføres, foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. <i>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor disse kommunene som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i>
Pkt 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor disse kommunene som hører inn under kommunenes egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>
Pkt 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede opptre ikke som fullmektig for kommunene.</i>
Pkt 8: Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.</i>

Med hilsen

Björg Hagen
Björg Hagen

Oppdragsansvarlig revisor/ daglig leder

Lillehammer, 5.1.2017
J.nr./Referanse: 2017-027/RG

Til kontrollutvalget i:

- Gjøvik kommune
- Østre Toten kommune
- Vestre Toten kommune
- Jevnaker kommune
- Lunner kommune
- Gran kommune
- Søndre Land kommune
- Nordre Land kommune

Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet – Reidun Grefsrud.

Innledning

I henhold til forskrift om revisjon (revisjonsforskriften) § 12 skal oppdragsansvarlig revisor for kommuner ha ført en hederligandel. Oppfølging av dette kravet tilligger kontrollutvalget, jamfør merknader til nevnte bestemmelse.

I følge revisjonsforskriften § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Lovgivningsmessige krav til revisors uavhengighet

Følgende fremgår av kommuneloven § 79:

Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Som nærstående regnes

- a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapsliknende forhold
- b) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken, og deres ektefeller eller personer som de bor sammen med i ekteskapsliknende forhold og
- c) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken til en person som nevnt under bokstav a

Krav til uavhengighet er nærmere spesifisert i revisjonsforskriften § 13.

- Revisor kan etter denne forskrift ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget.
- Revisor kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i.

Hovedkontor:
Postadr.: PB 988
2626 Lillehammer
Tlf 61289080 Faks 61289081
E-post: postmottak@irev.no

Avdeling Gjøvik:
Studievegen 7
2815 Gjøvik
Tlf. 61130350 Faks 61130360

Firma:
Besøksadresse: Kirkeg. 76
2609 Lillehammer
Org. nr. 987769386MVA
Bank 16041146927

- Revisor kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det følgende begrensninger ved gjennomføring av oppgaver, jf. revisjonsforskriften § 14:

- revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
- revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
- revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolloven.

Hovedreferanse:

Kommuneloven § 79

Revisjonsforskriften kap. 6

ISA 200 - Overordnede mål for den uavhengige revisor og gjennomføringen av en revisjon i samsvar med revisjonsstandardene pkt. 14

ISA 220 - Kvalitetskontroll av revisjon av regnskaper pkt 11

ISA 300 - Planlegging av revisjon av et regnskap pkt. 7

Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet i forhold til kommunene Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Jevnaker, Lunner, Gran, Søndre Land og Nordre Land:

Pkt 1: Ansettelsesforhold	<i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Innlandet Revisjon IKS.</i>
Pkt 2: Medlem i styrende organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som disse kommunene deltar i.</i>
Pkt 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Pkt 4: Nærstående	<i>Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til disse kommunene som har betydning for uavhengighet og objektivitet.</i>
Pkt 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	Før slike tjenester utføres, foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. <i>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor disse kommunene som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i>
Pkt 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor disse kommunene som hører inn under kommunenes egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>
Pkt 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for kommunene.</i>
Pkt 8: Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.</i>

Med hilsen

Reidun Grefsrud

Reidun Grefsrud

Fagansvarlig/Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Lillehammer, 5.1.2017
J.nr./Referanse: 2017-030/KL

Til kontrollutvalget i:

- Gjøvik kommune
- Østre Toten kommune
- Vestre Toten kommune
- Jevnaker kommune
- Lunner kommune
- Gran kommune
- Søndre Land kommune
- Nordre Land kommune

Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet – Kristian Lein

Innledning

I henhold til forskrift om revisjon (revisjonsforskriften) § 12 skal oppdragsansvarlig revisor for kommuner ha ført en hederligandel. Oppfølging av dette kravet tilligger kontrollutvalget, jmfør merknader til nevnte bestemmelse.

I følge revisjonsforskriften § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Lovgivningsmessige krav til revisors uavhengighet

Følgende fremgår av kommuneloven § 79:

Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Som nærstående regnes

- a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapsliknende forhold
- b) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken, og deres ektefeller eller personer som de bor sammen med i ekteskapsliknende forhold og
- c) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken til en person som nevnt under bokstav a

Krav til uavhengighet er nærmere spesifisert i revisjonsforskriften § 13.

- Revisor kan etter denne forskrift ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget.
- Revisor kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i.

Hovedkontor:
Postadr.: PB 988
2626 Lillehammer
Tlf 61289080 Faks 61289081
E-post: postmottak@irev.no

Avdeling Gjøvik:
Studievegen 7
2815 Gjøvik
Tlf. 61130350 Faks 61130360

Firma:
Besøksadresse: Kirkeg. 76
2609 Lillehammer
Org. nr. 987769386MVA
Bank 16041146927

- Revisor kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det følgende begrensninger ved gjennomføring av oppgaver, jf. revisjonsforskriften § 14:

- revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
- revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
- revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolloven.

Hovedreferanse:

Kommuneloven § 79

Revisjonsforskriften kap. 6

ISA 200 - Overordnede mål for den uavhengige revisor og gjennomføringen av en revisjon i samsvar med revisjonsstandardene pkt. 14

ISA 220 - Kvalitetskontroll av revisjon av regnskaper pkt 11

ISA 300 - Planlegging av revisjon av et regnskap pkt. 7

Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet i forhold til kommunene Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Jevnaker, Lunner, Gran, Søndre Land og Nordre Land:

Pkt 1: Ansettelsesforhold	<i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Imlandet Revisjon IKS.</i>
Pkt 2: Medlem i styrende organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som disse kommunene deltar i.</i>
Pkt 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Pkt 4: Nærstående	<i>Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til disse kommunene som har betydning for uavhengighet og objektivitet.</i>
Pkt 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	Før slike tjenester utføres, foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. <i>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor disse kommunene som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i>
Pkt 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor disse kommunene som hører inn under kommunenes egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>
Pkt 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede opptre ikke som fullmektig for kommunene.</i>
Pkt 8: Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.</i>

Med hilsen

Kristian Lein

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Lillehammer, 17. januar 2017
J.nr./Referanse: 2017-049/GSL

Til kontrollutvalget i:

- Gjøvik kommune
- Østre Toten kommune
- Vestre Toten kommune
- Jevnaker kommune
- Lunner kommune
- Gran kommune
- Søndre Land kommune
- Nordre Land kommune

Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet. – GURU SELFORS LUND

Innledning

I henhold til forskrift om revisjon (revisjonsforskriften) § 12 skal oppdragsansvarlig revisor for kommuner ha ført en hederlig vandel. Oppfølging av dette kravet tilligger kontrollutvalget, jmfør merknader til nevnte bestemmelse.

I følge revisjonsforskriften § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Lovgivningsmessige krav til revisors uavhengighet

Følgende fremgår av kommuneloven § 79:

Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Som nærstående regnes

- a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapsliknende forhold
- b) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken, og deres ektefeller eller personer som de bor sammen med i ekteskapsliknende forhold og
- c) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken til en person som nevnt under bokstav a

Krav til uavhengighet er nærmere spesifisert i revisjonsforskriften § 13.

- Revisor kan etter denne forskrift ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget.
- Revisor kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i.

Hovedkontor:
Postadr.: PB 988
2626 Lillehammer
Tlf 61289080 Faks 61289081
E-post: postmottak@rev.no

Avdeling Gjøvik:
Teknologivn. 6
2815 Gjøvik
Tlf. 61130350 Faks 61130360

Firma:
Besøksadresse: Kirkeg. 76
2609 Lillehammer
Org. nr. 987769386MVA
Bank 16041146927

- Revisor kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det følgende begrensninger ved gjennomføring av oppgaver, jf. revisjonsforskriften § 14:

- revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
- revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
- revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstoloven.

Hovedreferanse:

Kommuneloven § 79

Revisjonsforskriften kap. 6

ISA 200 - Overordnede mål for den uavhengige revisor og gjennomføringen av en revisjon i samsvar med revisjonsstandardene pkt. 14

ISA 220 - Kvalitetskontroll av revisjon av regnskaper pkt 11

ISA 300 - Planlegging av revisjon av et regnskap pkt. 7

Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet i forhold til kommunene Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Jevnaker, Lunner, Gran, Søndre Land og Nordre Land:

Pkt 1: Ansettelsesforhold	<i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Innlandet Revisjon IKS.</i>
Pkt 2: Medlem i styrende organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som disse kommunene deltar i.</i>
Pkt 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Pkt 4: Nærstående	<i>Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til disse kommunene som har betydning for uavhengighet og objektivitet.</i>
Pkt 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	Før slike tjenester utføres, foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. <i>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor disse kommunene som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i>
Pkt 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor disse kommunene som hører inn under kommunenes egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>
Pkt 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for kommunene.</i>
Pkt 8: Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.</i>

Med hilsen

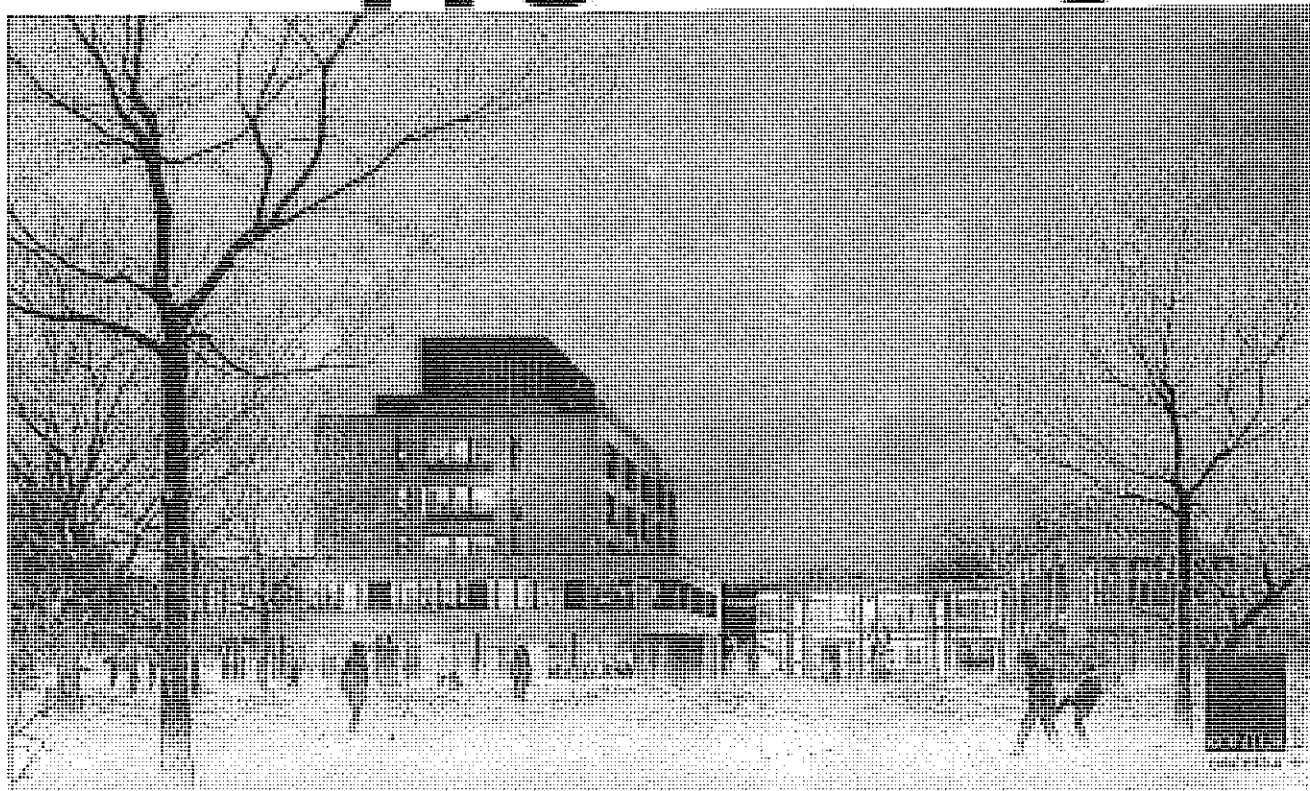
Guro Selfors Lund

Guro Selfors Lund

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

■ Gjøvik rådhus

Snart klart for stortilt oppgradering

GLASS: Første etasje på Gjøvik rådhus vil få større glassflater. I passasjen mellom rådhuset og litteraturhuset skal kommunestyresalen plasseres.

ILLUSTRASJON: KONTOR

GJØVIK: For 214 millioner kroner skal rådhuset i Gjøvik få en real make-over.

KRISTIN STAVIK MOSHAGEN
kristin.moshagen@oa.no

Rådhuset er i bygningsmessig god forfatning og er godt vedlikeholdt, men den tekniske infrastrukturen er utdatert og det er en del branntekniske avvik i forhold til krav, opplyste daglig leder Einar Amli Karlsen i Industribygg da han i forrige uke ledet en orientering for formannskapet om den forestående rehabiliteringen og ombyggingen av rådhuset.

Store endringer

Det er Industribygg som eier selskapet Gjøvik Rådhus AS, som igjen finansierer rehabiliteringen. Kostnaden er anslått til om lag 214 millioner kroner. Gjøvik kommune er leietaker i rådhuset.

Det er spesielt behovet for å bedre inneklimate som er årsaken til rehabiliteringen, men det skal gjøres store interiørmessige endringer i alle de sju etasjene. Kontorlokalene skal bli lysere og åpnes opp, og an-

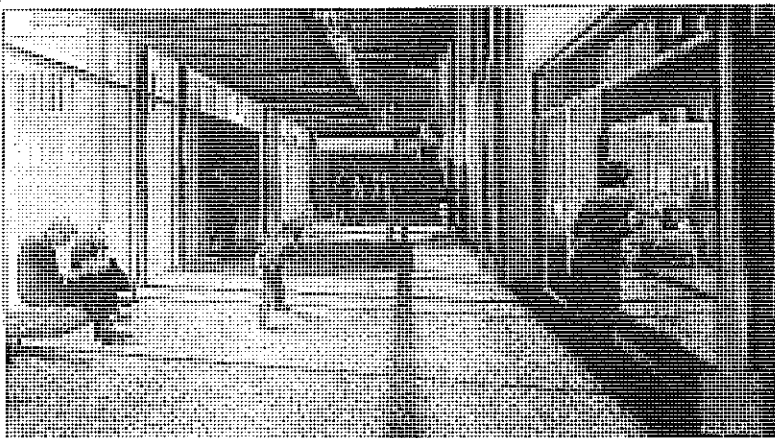
satte skal jobbe i åpne landskaper. Det legges opp til at ansatte skal kunne oppsøke arbeidsrom hvis det er behov for å sitte avskjermet, og det er lagt til rette for å ta vare på ansattes sikkerhet. De kommunale arbeidsplassene skal være digitale og mest mulig papirløse.

Også publikum vil merke endringene, for plassering av ulike tjenester og funksjoner vil være annerledes enn i dag. I første etasje skal for eksempel både ordfører og rådmann sitte, mot dagens sjuette etasje. Kantina i sjuende etasje flyttes ned til første etasje. Kommunestyresal og formannskapssal skal fortsatt være i første etasje, men kommunestyresalen skal være i den delen hvor service-torget er i dag. Kantina blir i dagens kommunestyresal.

Stenger 16. mars

Kantina skal ha kapasitet til 120 personer. I tilknytning til kommunestyresalen, vil det bli en flerbrukssal. Det vil bli mulig å åpne vegg mellom kommunestyresal og flerbrukssalen, og de vil til sammen ha plass til 160 personer, opplyste Amli Karlsen.

Det legges også opp til en oppgradering av borggården.

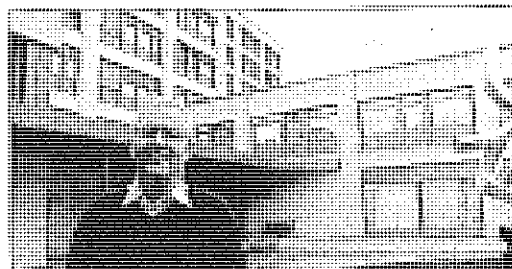

ÅPNE: Lille nærkontorhuset for seg at det vil bli seende ut inne i første etasje på rådhuset.

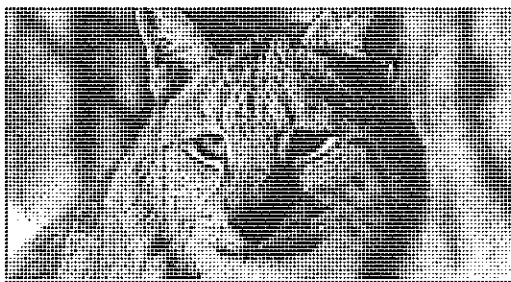
ILLUSTRASJON: KONTUR

Arbeidet starter opp til våren. Rådhuset stenger torsdag 16. mars. Mandag 21. mars åpner Gjøvik kommune dørene i det midlertidige rådhuset i Øvre Torggate. Biblioteket holder åpent som vanlig.

«Nye» Gjøvik rådhus skal være innflyttingsklart ved jule-tider i 2018.

BEDRE INNEKLIMA: Einar Amli Karlsen leder arbeidet med rehabiliteringen av rådhuset, som skal føre til bedre inneklima.

ILLUSTRASJON AV R. H. H. H.

Kan felle fem gauper i år

GJØVIK: Kvotejakten starter 1. februar.

MORTEN HØITOMT
morten.hoitomt@oa.no

Det er vedtatt en samlet felingskvote på fem gauper i Oppland i år, hvorav tre hunndyr som er eldre enn ett år. Kvoten er i utgangspunktet fordelt på tre geografiske områder:

Område 1A: Ett dyr kan felles

i Kommunene Lesja, Dovre, Vågå Lom og Skjåk. Dette er den del av fylket hvor forvaltningsplanen ikke legger opp til ynglinger av gaupe.

Kan omfordeles

Område 1B: Ett dyr kan felles i kommunene Lillehammer, Øyer, Gausdal, Ringeby, Sør-Fron, Nord-Fron og Sel. Dette er også en del av fylket hvor det

ikke skal være yngling.

Område 2: Ett dyr kan felles i kommunene Vang, Øystre Slidre, Vestre Slidre, Nord-Aurdal, Sør-Aurdal og Etmedal, Nordre Land, Søndre Land, Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Gran, Jevnaker og Lunner. I denne delen av fylket legges det opp til fem årlige ynglinger/familiegrupper. (Familiegrupper unntas fra jakt).

Ønsker Nordlia-avklaring

LENA: – Vi ønsker en avklaring om Nordlia så raskt som mulig. Det samme gjør Østre Toten kommune.

Det sier Torin Døsen i den lokale aksjonsgruppa i Nordlia, som har anmodet Fylkesmannen i Oppland om å utrede en mulig justering av kommunegrensa slik at Nordlia med cirka 1000 innbyggere endrer kommunetilhørighet fra Østre Toten til Gjøvik.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har tidligere opplyst at slike spørsmål vil få sitt svar etter at Stortinget har behandlet kommunereformen til våren.

– Denne saken ligger nå i departementets hender, og Inndelingsloven beskriver framdriften. Alle parter ønsker en raskest mulig avklaring på hvorvidt det skal liggesettes utredning eller ei. Når vi kommer til det punktet ønsker vi å komme i aktiv dialog med departementet og Fylkesmannen, sier ordfører Guri Bråthen.

Ordfører, varaordfører og to representanter fra aksjonsgruppa i Nordlia møttes sist uke til dialog om saken. Også kommunestyrerepresentant Tom Erik Stende (Ap) deltok. Han bor i Nordlia, og er blant dem som ikke har skrevet under på animodningen om å utrede grensejustering.

Ber om mer politi

LENA: Et enstemmig regionråd i Gjøvikregionen ber politimesteren i Innlandet raskt sørge for å tilføre Vestoppland «nødvendige ressurser for å øke politidekningen».

– Ordningen med politikontakter må liggesettes, og tjenestetilbudet til innbyggerne må vektlegges og avklares som forutsatt i politireformen, heter det i uttalelsen.

– Selv om det er varslet fem nye stillinger til Vestoppland, er vi langt unna målet i nærpolitireformen. Vi må benytte alle anledninger til å si noe om politiets ressurser, sa ordfører i Nordre Land, Ola Tore Dokken (Sp).

Regionrådet i Gjøvikregionen støtter inndelingen av politidistriktet i tre geografiske driftsenheter med Kongsvinger, Lillehammer og Gjøvik som administrasjonsteder.

Industribygg

Skal satse me

GJØVIK: Gjøvik kommunes viktigste verktøy for næringsutvikling skal engasjere seg mer i eiendomsutvikling.

KRISTIN STAVIK MOSHAGEN
kristin.moshagen@oa.no

– Dette er en spennende tid for selskapet. Industribygg skal brette seg ut fra å sette opp næringsbygg til å delta i eiendomsutvikling, sier styreleder Tor Espen Larsen.

Onsdag er det kalt inn til ekstraordinær generalforsamling i Industribygg, og det er selskapets strategi som er eneste sak. Strategien skal endres etter signaler fra eier Gjøvik kommune.

Kommunen ønsker å øke engasjementet i utviklingen av Gjøvik gjennom deltakelse i eiendomsprosjekter, og i den anledning blir det sett på som nødvendig å dra inn Industribygg og å endre selskapets struktur.

Oppretter nytt selskap

– Utgangspunktet for Industribygg er å bygge næringsbygg for å trekke ny næring til kommunen eller dekke behov eksisterende næringsliv i kommunen har. Så har vi et engasjement i Farverikvartalet. Det er mer enn bare næring, og mange ser på det som en spennende vridning for Industribygg. Industribygg er et vel fungerende selskap i dag, og vi ønsker ikke å utsette det for risiko. Derfor foreslår vi en ny gren i selskapet til eiendomsutvikling, forklarer Larsen.

Generalforsamlingen, som er fornnannskapet, skal ta stilling til om det skal opprettes et nytt utviklingselskap. Strategien går ut på at morselskapet Industribygg AS skal ha administrasjon og ansatte. Under der skal det bygges opp to grener med selskaper. Den ene grenen er Industribygg Næring AS som skal være eksisterende selskap med prosjekter innenfor næringsutvikling. Gjøvik Rådhus AS skal være et datterselskap under Industribygg Næring AS.

Den andre grenen skal være Industribygg Eiendomsutvikling AS, hvor Farverikvartalet AS vil være et datterselskap. Der har Industribygg 63,1 prosent av aksjene.

– Vil det være aktuelt for dette selskapet å involvere seg i utviklingen av Huntonstranda?

– Det åpner opp for at Industribygg kan være en aktør. I den nye strategien ligger det mer til rette for det, sier Larsen.

Betaler skatt

Oppbyggingen av den nye grenen gjør at det er behov for aksjeinnskudd fra Gjøvik kommune. Hvor mye det vil bli, er ikke avklart.

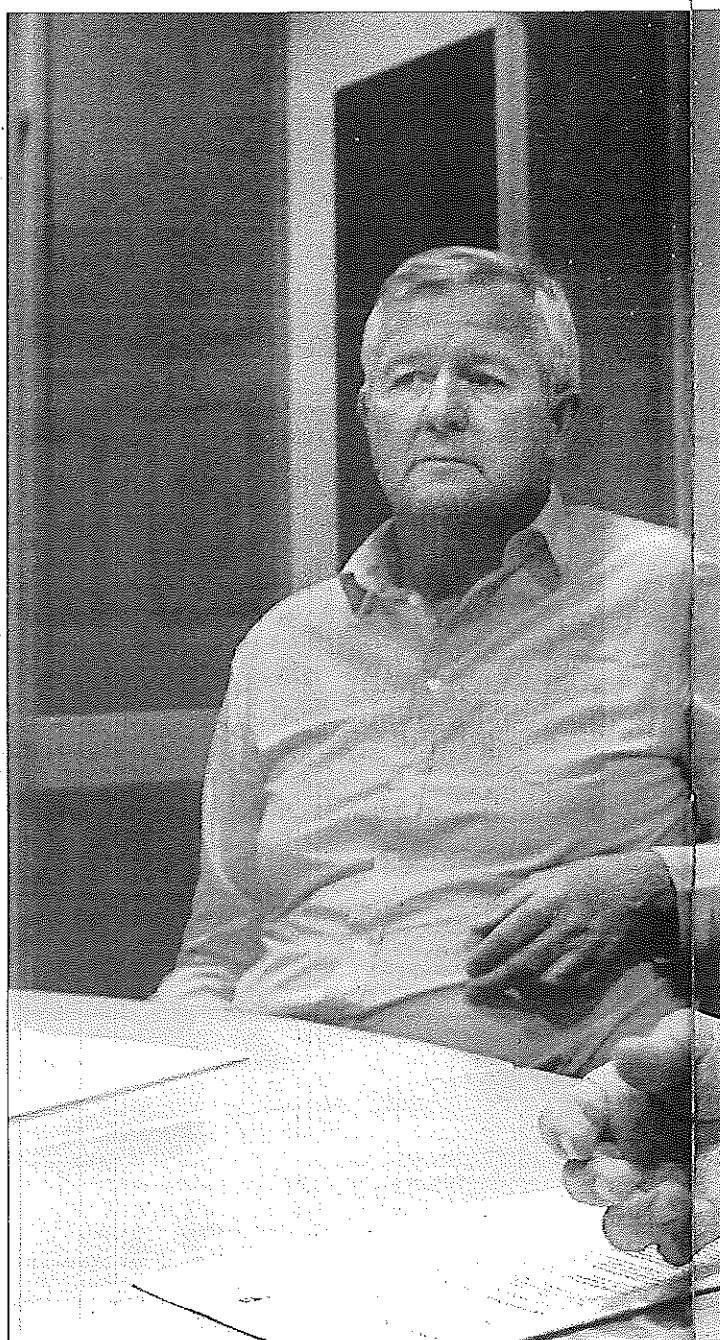
– Det vil være behov for kapitalinnskudd i starten, sier Larsen.

I fjor fattet Skatt Øst vedtak om at Industribygg er pliktig til å betale skatt. Opprettelse av nytt selskap, er ifølge Larsen ikke for å unngå å betale skatt.

– Vi gjør ikke dette av skattemessige årsaker. Begge selskapene skal betale skatt og drives etter normale forretningsmessige prinsipper, sier Larsen.

Industribygg skal i 2017 ansette flere personer. Ny daglig leder, Per Jacobsen, starter i mars, og det er budsjett med en ny ansatt i år og en til neste år.

– Vi trenger mer ressurser i Industribygg inne prosjektutvikling, sier Larsen.

ENDRING: Styreleder Tor Espen Larsen i Industribygg sier selskapet er inne i en spennende tid. I d

Dermed gjenstår to dyr i kvoten som avsettes til senere fordeling, opplyser Fylkesmannen.

Fra og med 15. februar slås jaktområdene 1A/1B sammen. Restkvoten blir da gjeldende for hele område 1. Ett av kriteriene for fordeling av tilleggsdyr underveis i jakta er at det felles maksimalt to hunndyr i dette området.

Fylkesmannen/rovviltneimnda kan omfordele kvoten gjennom hele jaktperioden. Det vurderes fortløpende, og avklares med Miljødirektoratet.

Ordinær jakt

Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt som er underlagt bestemmelser i villtoven og forskrift fastsatt i medhold av villtoven. Jakttida er fra og med 1. februar

til og med 31. mars.

Gaupe er definert som storvilt, så jegerne må avlegge skyteprøve for storviltjegere dersom de skal jakte med rifle. Det er imidlertid også tillatt å jakte med hagle.

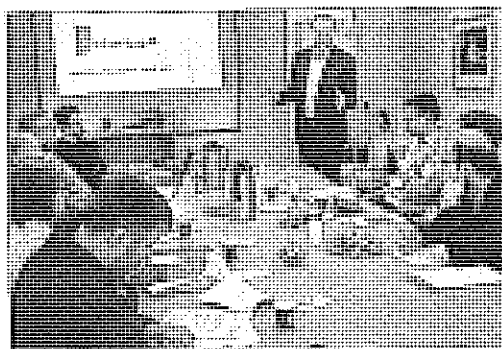
Jegerne plikter å holde seg orientert om antall dyr som til enhver tid er igjen på kvoten. Felte dyr skal straks forevises Statens naturoppsyn for kontroll.

EKSTRAORDINÆRE UTTAK

Vil felle flere jerver

GJØVIK: Fylkesmannen har sendt Miljødirektoratet en anbefaling om ekstraordinære uttak av jerv i Oppland. Lisensjakten pågår fortsatt; den varer til og med 15. februar. Fylkesmannen mener imidlertid det blir nødvendig med ytterligere uttak om man skal nærme seg bestandsmålet på fire årlige ynglinger. Det er også et ønske om å redusere skadene på bufe kommende beitesesong. Etter at rovviltneimnda i Oppland la ned sine verv, har Fylkesmannen nå ansvaret for dialog med Miljødirektoratet om ekstraordinær rovdryffelling.

er på eiendom

GRUNDIG: Styreleder Tor Espen Larsen i Industribygg holdt en grundig redegjørelse om Industribygg for kontrollutvalget i fjor. Utvalget ba om en orientering etter at OA skrev om at selskapet ikke betalte skatt eller fulgte offentlighetsloven. **ARKIVBILDE**

Slipper unna offentlighetsloven

GJØVIK: Industribygg er ikke omfattet av offentlighetsloven, fastslår Fylkesmannen i Oppland.

KRISTIN STAVIK MOSHAGEN
kristin.moshagen@oa.no

Da stillingen som daglig leder i Industribygg ble lyst ut i fjor, begjærte Oppland Arbeiderblad innsyn i søkerlista. Denne ble avslått av Industribygg med begrunnelse i at selskapet ikke er omfattet Lov om offentlighet. Det samme ble klagen, og saken ble derfor sendt over til Fylkesmannen.

Fylkesmannen støtter vurderingen til Industribygg og begrunner dette med at den aktivitet som Industribygg driver, klart må defineres som næringsvirksomhet. De viser til at det er tradisjonell næringsvirksomhet med til dels sterk konkurranse om kontrakter og prosjekter, og at Industribygg kjøper tomtegrunn på samme vilkår som andre aktører.

Fylkesmannen har også vurdert økonomiske forutsetninger og mener det ikke foreligger opplysninger som tilsier at

kommunen subsidierer driften eller bidrar med aksjonærlån med gunstigere betingelser enn det selskapet oppnår i konkurranse.

«Det at selskapets eier ikke tar ut utbytte, påvirker ikke konkurransesituasjonen», mener Fylkesmannen.

For halvannet år siden besluttet Fylkesmannen at Østre Toten Eiendomsselskap er omfattet av Lov om offentlighet. Saksbehandler Mette Rundsvæen hos Fylkesmannen i Oppland opplyser at det er forskjeller i finansiering og fortjeneste mellom de to kommunale selskapene.

I vedtaket fra 2015 vises det til at Østre Toten Eiendomsselskap fra Østre Toten kommune har fått overført 13 millioner kroner i aksjekapital og avdragsfrie lån. Det vises også til at selskapet har drevet med underskudd, og at kommunen har gitt likviditetslån.

Derfor konkluderte Fylkesmannen med at eiendomsselskapet ikke konkurrerer på like vilkår som private og skulle følge Lov om offentlighet.

Går inn i Farverikvartet

- Vi startet en prosess for å finne en ny hovedaksjonær som harevne og kompetanse til

- Vi har hatt veldig fin dialog med dere, selv om vi forandrer tankegangen. Jeg tror vi har fått tonaen og bør få til at

- Ser der at Farverikvartalet kan

- Kommunestyret i Gran består av representanter med en alder over 18 år. Aldersgrensen

tiske rekrutteringen, argumenterer Oskar Sunde.

føren ser at talerett kan bidra til å øke den demokratiske virkningen for personer under 18

vikle politikerkompetanse. Ved å gi en ungdomsrådsrepresentant talerett gjør en ungdomsråds arbeid mer synlig og kjent i lokalsamfunnet, mener ordføreren.

WISSEN WIRTSCHAFTEN FREIHEIT

■ Var et andelslag med opprinnelse på 1800-tallet med blant andre 200 bønder som andelshavere. Det ble omdannet til aksjeselskap i 1986, og flere av de store elerne solgte aksjene sine. Høsten 1998 ble det vedtatt fusjon mellom Utstillingsplassen AS, Haugans Elendom AS og det ledende Torg AS. Det fusjonerte selskapet fikk navnet Utstillingsplassen Elendom AS og eier, forvalter og utvikler næringsbygget.

Vil hjelpe ansatte som trues på jobb

GJØVIK: Gjøvik kommune skal styrke oppfølgingen av ansatte som trues eller utsettes for trakassering på jobb.

KRISTIN STAVIK MOSHAGEN
kristin.moshagen@oa.no

Fra tid til annen blir ansatte i blant annet helse- og omsorgstjenesten utsatt for trusler, trakasse-

ring eller vold. Det er sjelden det skjer alvorlige hendelser etter det OA får opplyst, men det kan likevel oppleves dramatisk for den som utsettes for den uakseptable handlingen. Leder Kaim Buflaten Johnsrud i tilrettelagte tjenester opplyser at de har politianmeldt 4-5 hendelser i løpet av perioden hun har vært tjenesteleder. Det vil si i underkant av en hendelse i året.

- Vi har jobbet med rutiner, pro-

sedyrer og tiltak for å håndtere dette, men vi vil gjøre mer. I 2017 skal vi jobbe for mer individrettede tiltak når ansatte utsettes for trusler eller trakassering. Det er leders ansvar å følge opp den ansatte, men vi søker å få til en fagjette som skal følge opp den som blir utsatt for dette i håp om enda bedre oppfølging, sier Johnsrud. Hun presiserer at brukere av tjenestene som ikke er i stand til å for-

Onsdag 4. januar 2017

OPPLAND ARBEIDERBLAD

ANMELDELSE: - Vi anmelder når vi opplever at det er en reell truslesituasjon, sier leder Mette Hafstad i sykehjemstjenesten.

stå at de truer eller utøver vold, ikke anmeldes. Det samme sier leder Mette Hafstad for sykehjemstjenesten. Nyttig ble en person anmeldt for å ha truet/trakassert en ansatt innen sykehjemstjenesten, men dette var ikke en bruker. Det er første gang skjer i hennes tid som leder av denne tjenesten.

- Vi anmelder når vi opplever at det er en reell truslesituasjon, sier Hafstad.

Onsdag 4. januar 2017

Fuktskader på Gjøvik skole

GJØVIK: Gjøvik kommune har fått pålegg om å undersøke og utbedre fuktskader på Gjøvik skole.

KRISTIN STAVIK MOSHAGEN
kristin.moshagen@oa.no

Det er Gjøvikregionen helse- og miljøtilsyn som har påvist fuktskadene i ett av skolens bygg. Det ble gjort i forbindelse med et tilsyn i høst.

Det er ifølge tilsynsrapporten synlige fuktskader i flere rom i bygget og tak ved skråvindu i sløydsal. Gjøvik kommune rådes til å undersøke årsaken for å unngå framtidige innklimaproblemer.

Kommunen må for øvrig også dokumentere tilfredsstillende radonnivå i hele skolen. Ifølge Gjøvikregionen helse- og miljøtilsyn er det tatt for få målinger til

Tilsynet påpeker i tillegg fuktskader i en bod i A-bygget og et belegg på murgulv flere steder i C-bygget. Dette må også kommunen gjøre noe med.

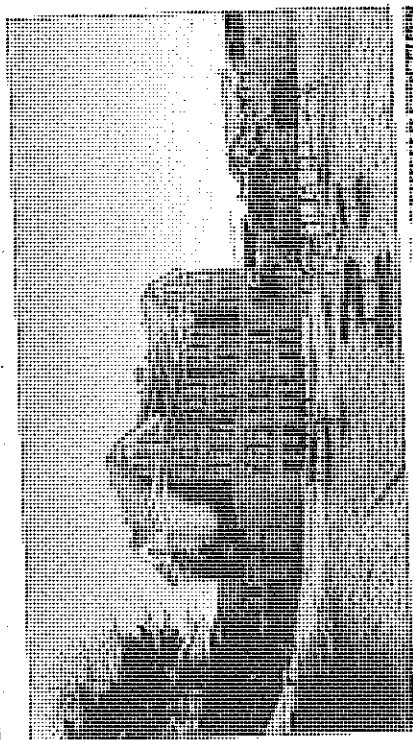

FOTO: BRYNJAN LUDSTUEN